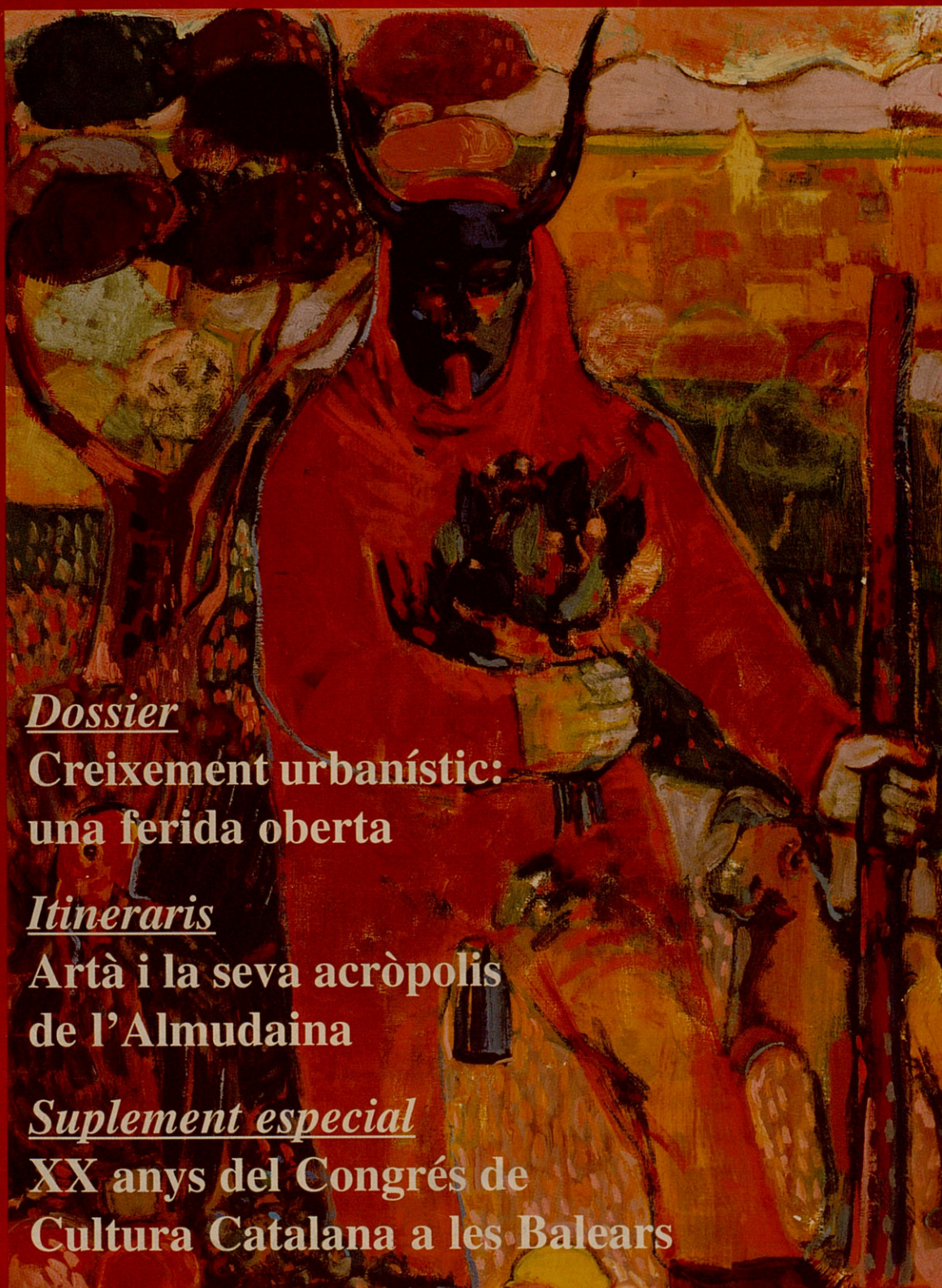


EL MIRALL

núm. 98

500 ptes



Dossier

**Creixement urbanístic:
una ferida oberta**

Itineraris

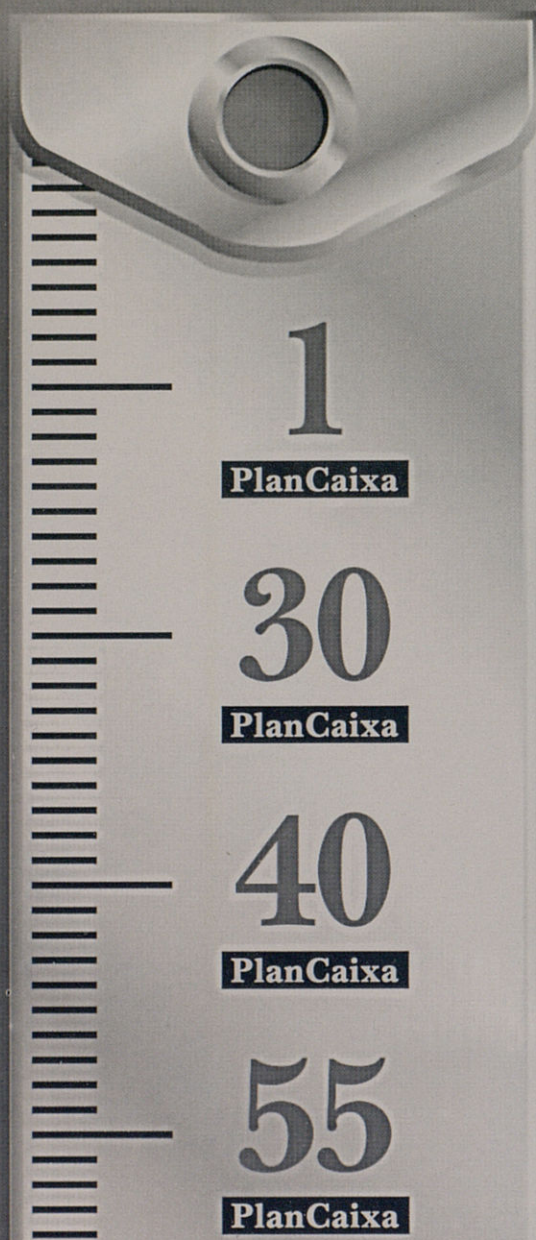
**Artà i la seva acròpolis
de l'Almudaina**

Suplement especial

**XX anys del Congrés de
Cultura Catalana a les Balears**

Seccions: música, llibres, cinema i miscel·lània d'actualitat

Plans de Pensions



Li fem un pla a mida

Cada persona és diferent, fins i tot quan es tracta de preparar-se per a la jubilació. Per això, a "la Caixa" li oferim diferents alternatives per planificar el seu futur: els plans de pensions



"PlanCaixa". Triï a cada moment com vol invertir els seus diners i aconsegueixi un estalvi fiscal de fins a un 56%. Vingui a "la Caixa" i l'ajudarem a escollir un pla a mida.

Dossier 5

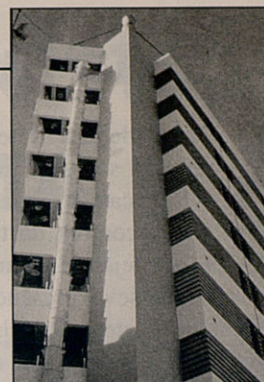
LA MORATÒRIA URBANÍSTICA

El debat sobre el model territorial és una ferida oberta a la societat illenca des de fa alguns anys. Ara ha tornat a l'actualitat després de la manifestació del passat mes de novembre.



Universitat de les
Illes Balears

Servei de Biblioteca i
Documentació
Edifici Guillem Cifre
de Colònia



31 Opinió

Per Pau Obrador

4 Editorial

20 Ecologia

Per Mateu Picornell

23 Notes literàries

Per Pere Rosselló

Miscel·lània d'actualitat 17

Un breu noticiari i una sèrie de reflexions sobre diferents fets de l'actualitat balear formen la secció de miscel·lània

Adreça de l'OCB a Internet
<http://www.portal.com/ocb>

Director:

Gaspar Valero i Martí

Redactora en cap:

Joana Mas i Sastre

Secretari de redacció:

Tomeu Martí i Florit

Consell de redacció / col·laboradors

Francesc Bujosa
Catalina Valriu
Antoni Ginard
David Ginard
Antoni Marimon
Biel Mesquida
Mateu Morro

Publicitat: Santi Adrover

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels autors.

Coberta: Paco Iraola.

Quadre dedicat als Cossiers d'Algaïda (1972).

Fotos: Pep Pastor

Disseny: Carles Oubiña

Maquetació i fotocomposició:

Documenta Balear SL

Impressió:

Xisco Arts Gràfiques
C/ del Baix Riera, 1-A, Palma.
Tel.: 971 475754

Dipòsit Legal: PM 10-1987

Entrevista 25

PERE CAÑELLAS,

president de la Federació Hotelera de Mallorca, parla, en una llarga entrevista, sobre la seva visió del món del turisme actual i el futur del sector



Història viva 12

Aquesta secció se centra, en aquest número, en l'obra *La reintegració de la Corona de Mallorca a la Corona d'Aragó*, de Gabriel Ensenyat Pujol

I-IV Notícies de l'Obra

Itineraris 33

ARTÀ

El municipi d'Artà, amb quasi 6.000 habitants, ofereix molts de punts d'interès, encapçalats per l'acròpoli de l'Almudaina. Gaspar Valero és l'autor d'aquesta secció, que forma part del programa *Conèixer la Part Forana*.

Tendències

Música

Àlex Volney..... 37

Art

Cristina Ros..... 39

Cinema

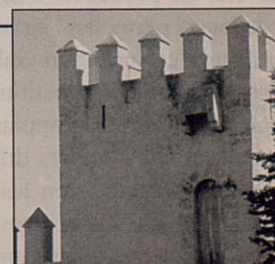
Pau Rosselló..... 42

Llibres

Biel Mesquida..... 44

La Botiga

El Mirall..... 46



Una cultura també és un mercat

A l'hora de dur a terme una reflexió sobre el futur de la cultura catalana a les Balears –i àdhuc en el conjunt de tot el seu àmbit– cal plantejar-se algunes qüestions sobre la seva presència en el mercat de productes culturals. Perquè una cultura no és plenament normal si no ha assolit una situació de preeminència en el camp dels hàbits de consum cultural de la majoria de la població. En aquest terreny, ara per ara, la situació és que la cultura pròpia no ha trobat una mínima entrada en el si del mercat de productes culturals. L'espai de la cultura autòctona a les Balears està reduït al sector dels productes especialitzats reservats a minories. A nivells reals som un país de cultura castellana amb una supervivència residual –més important qualitativament que quantitativament– de la cultura catalana.

Tot i que ja fa anys que desaparegué la persecució física i directa de la cultura catalana, se segueix produint una realitat de prohibició de fet, resultat de l'actuació –que a vegades és “no actuació”– dels poders polítics i de la permanència d'un consens social entorn de la no utilitat comercial de l'ús de la llengua. En els canals locals de televisió, a tall d'exemple, els espais publicitaris –amb l'excepció dels institucionals– són invariablement en castellà. La nostra cultura no és reconeguda en el seu territori. Per això no és present en els circuits comercials. Basta veure les seccions de discs, llibres, papereria o vídeos, de les grans superfícies per copsar quina és la ubicació del nostre país en el terreny de la difusió cultural de masses. Aquests nivells de producció i distribució de productes permeten l'existència d'una indústria cultural, fan viables els processos creatius, i substitueixen els canals de la cultura popular com a generadors d'un univers diferenciats, en el qual es transmeten les referències geogràfiques, històriques i mítiques que formen una determinada visió del

món. I és en aquests canals on la presència de la nostra cultura és inexistent.

Una cultura és també un espai d'intercanvi, un mercat. I, en aquest sentit, els productes culturals que fan ús vehicular de la llengua catalana –si-

•

En els audiovisuals la situació és pitjor: els vídeos en català, per exemple, són introbables

...

guin illencs o de qualsevol altre país de cultura catalana– es troben restringits a circuits perifèrics i quantitativament limitats de la societat balear. Juguen un paper més aviat de complement al servei de la demanda de sectors minoritaris que no d'elements de cultura nacional, amb capacitat

•

Els productes culturals que fan ús del català es troben restringits a circuits perifèrics

...

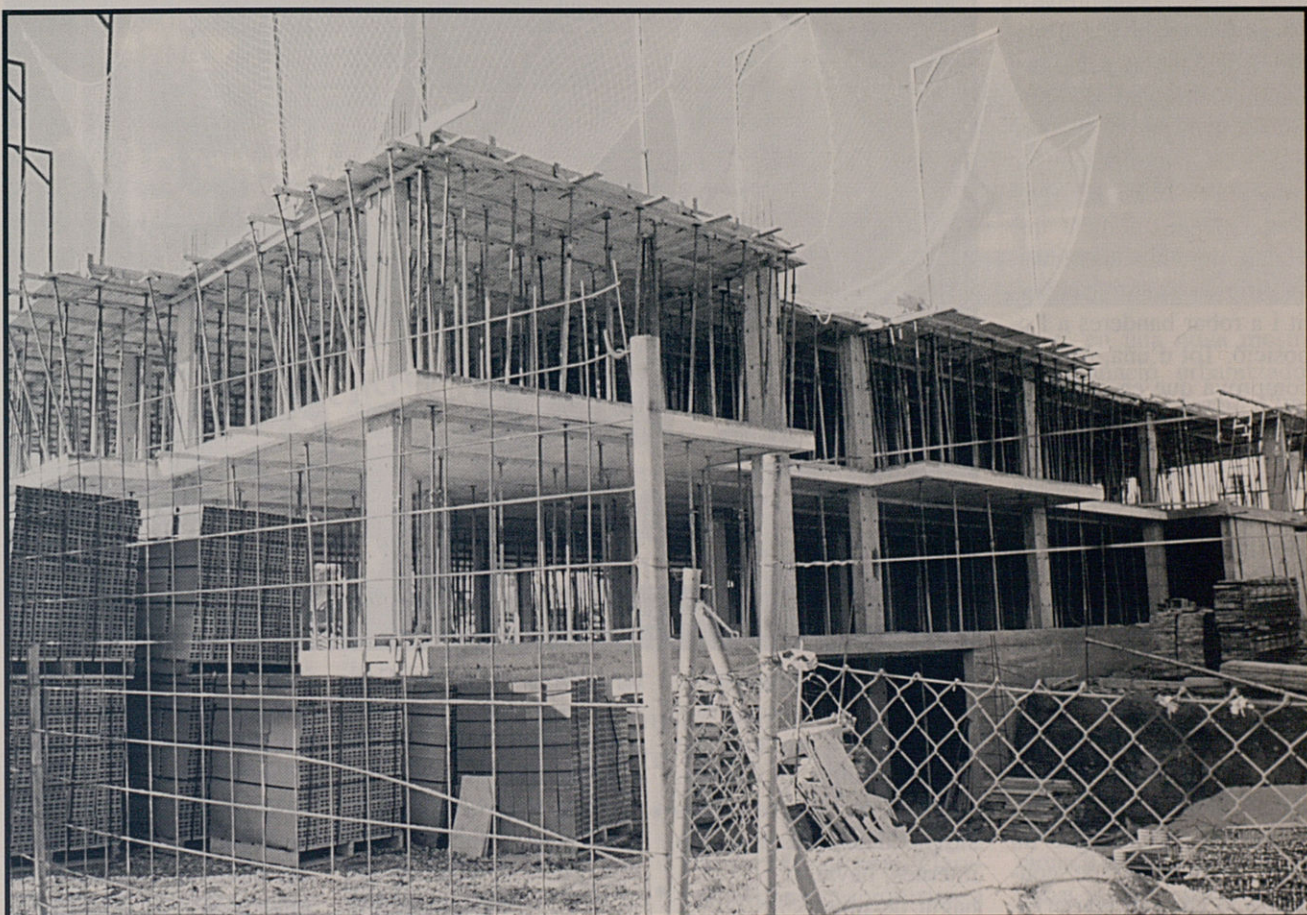
d'incidir sobre hàbits de consum majoritaris.

És cert que els darrers anys s'han produït avenços. En especial pel que fa a l'ensenyament, i també en el camp de la difusió cultural, però hi ha quelcom que no funciona en l'estructuració del propi espai cultural. La feblesa de la difusió, la promoció i la crítica és

visible. El llibre pateix una situació de marginalitat. La música i el disc tenen problemes similars. En la premsa l'existència del *Balears* és un fenomen que no es pot ignorar i d'una importància cabdal. En els audiovisuals la situació és pitjor: els vídeos en català, per exemple, són introbables. Cal notar, a més, el menyspreu de les productores que fins i tot es neguen a produir versions en català. Pagam la inconseqüència de no haver volgut optar per un espai televisiu propi. El cinema en català és escàs i molt puntual. Es donen avenços en el teatre, en general al nivell del teatre culte, encara que sobreviuen formes teatrals de gran arrelament.

Val a dir que en aquesta situació els problemes no sorgeixen tan sols de les polítiques institucionals o dels estudis de mercat de les multinacionals, sinó que el nucli del problema està en les actituds dels ciutadans de les Balears. La manca d'uns patrons de fidelitat cultural és clara. No es manifesta prou una voluntat d'exigir el respecte que pertoca a la llengua catalana. Els hàbits de consum provincians posen la nostra cultura en desavantatge en el seu propi espai. Per tant aconseguir unes actituds més militants és essencial. El consum cultural responsable s'ha de traduir en una actitud de suport a la pròpia cultura. Sols un conjunt de petites decisions quotidianes poden fer viable la presència de la nostra llengua en l'àmbit de la cultura de masses. Informar-nos mitjançant els diaris, revistes, canals i emissores en la nostra llengua; regalar llibres, vídeos o discs en català; educar els infants en català i fer que el seu lleure es desenvolupi en aquesta llengua; exigir el català com a vehicle cultural d'accés a les produccions culturals d'arreu del món, són actes cívics imprescindibles. La supervivència de la nostra cultura, com un element útil d'unió i com a espai viu de creació i d'interrelació, depèn sobretot de nosaltres.

EL CREIXEMENT URBANÍSTIC, UNA FERIDA OBERTA



Moratòria urbanística, un llarg debat, Els marges polítics del model territorial i Per una discussió racional sobre el planejament urbanístic són els tres articles que formen el dossier d'aquest número

d'*El Mirall*. Aquestes informacions aporten dades per entendre les claus del debat obert entorn de l'urbanisme, un assumpte de gran importància per definir el futur model territorial de les illes Balears.

DOSSIER

...

Moratorïa urbanística, un llarg debat

El debat sobre l'urbanisme a Mallorca cristal·litza millor que cap altre les peculiars tensions existents en el si de la societat i en particular els enfrontaments polítics entorn del model econòmic i territorial del futur.

El mes de juny el Pacte de Progrés anuncià que preparava el seu propi Pla Territorial de Mallorca. L'agost Jaume Matas convocà Francesc Antich per tal d'aconseguir el pacte urbanístic entre el PP i el PSOE. Semblava per un moment que Matas empenia una ofensiva dirigida a centrar el partit i a robar banderes a l'oposició. Tot d'una, però, es comprovà que en el PP les actituds majoritàries eren contràries a mesures que afectassin els drets adquirits pels promotors. Des de les files conservadores es començà a insistir en la "seguretat jurídica" dels inversors i a brandar l'espasa de les grans indemnitzacions que, segon ells, es deduirien de les mesures de desclassificació de sòls urbanitzables. Son Ferrandell entrà en escena i esdevingué un espai emblemàtic de confrontació entre el conservacionisme i les polítiques municipals desenvolupistes. El tancament en banda dels conservadors tengué un efecte invers en el conglomerat polític del Pacte de Progrés. A finals de setembre restà molt clar que la moratòria que volia emprendre el Govern no tenia efectes significatius, ja que es limitava als urbanitzables que no havien iniciat cap tramitació administrativa i no afectava el gran procés urbanitzador. L'octubre el Pacte de Progrés aprovà



Aspecte de la manifestació del passat dia 12 de novembre.

la seva moratòria que afectava prop de vuitanta urbanitzacions en un total de setze municipis. El Govern, atenallat per la seva obsessió mediàtica i les divisions internes, havia hagut de mostrar el joc. Ja ningú podia dubtar del lligam entre la especulació urbanística i la cúpula del PP. El mes d'octubre les posicions es concretaren ràpidament. El 19 d'octubre el GOB decidí convocar una manifestació contra l'explosió urbanitzadora, i implícitament contra la moratòria urbanística del Govern Matas. El 23 d'octubre, en un

torça braços Govern-Consell, la Comissió Insular d'Urbanisme del Consell desclassificà les urbanitzacions de Tolleric i Cala Brafi. El mateix dia, en sessió

d'urgència del Parlament, s'aprovà la llei de moratòria del Govern Balear. L'oposició digué que representava una substracció de competències

al Consell de Mallorca i un intent de deixar sense efectivitat les mesures restrictives del Consell. L'endemà, el 24 d'octubre, el GOB convocava la manifestació pel 12 de novembre i acusava el Govern de "estimular la presentació de nous pro-

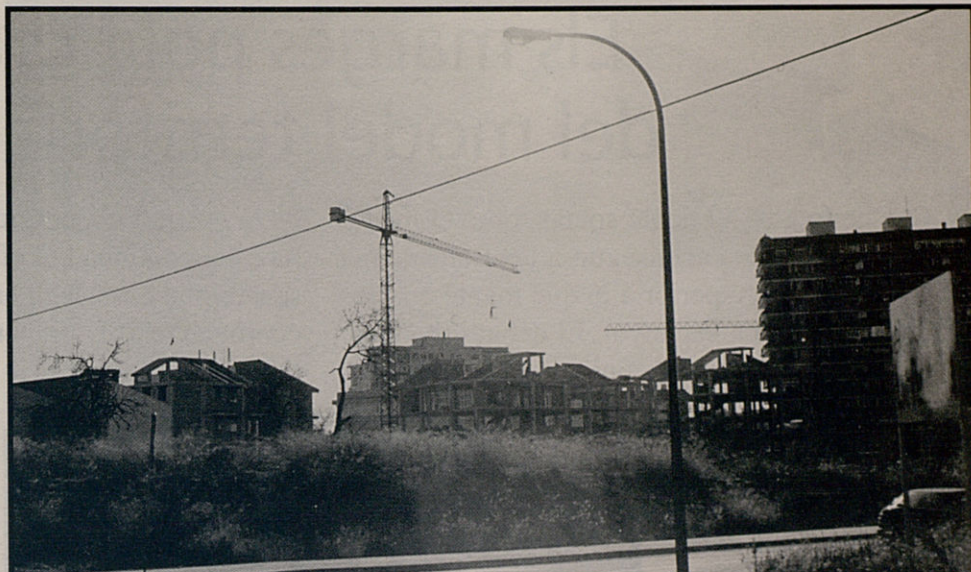
jectes" i de voler impedir que el Consell pogués aturar definitivament les urbanitzacions.

El 26 d'octubre Jaume Matas digué que era el Consell qui havia aprovat les urbanitzacions. El 27 hi hagué un contacte entre el GOB i Antich, Sampol i Munar. Els 28 hotelers i touroperadors manifestaren que calia aturar d'una manera dràstica el creixement urbanístic a les Illes Balears. El mateix dia la Comissió Insular d'Urbanisme aprovà la moratòria del Consell que aturava una setantena d'urbanitzacions amb capacitat per a 103.746 habitants. El Consell reuní el Fòrum ciutadà per tal de definir les línies mestres del que serà el Pla Territorial de Ma-

Més de 600 professionals signaren el manifest "Prou d'urbanitzacions"

llorca. La participació fou massiva.

El 9 de novembre 250 professionals de la UIB signaren un manifest cridant a la ciutadania a sortir al carrer. L'endemà la premsa informà que el conseller de Medi Ambient Miquel Ramis no sabia quins urbanitzables aturava la moratòria del Govern. Més de 600 professionals ja havien signat el manifest "Prou d'urbanitzacions". Es presentà la Plataforma Cívica que encapçalaria la manifestació. Joan Verger anuncià que el PP donava llibertat als seus militans per tal d'assistir a la manifestació convocada pel GOB i reconegué que hi anirien nombrosos militants i simpatitzants. Alhora Joan Verger denuncià la campanya del CIM que sota l'eslògan "Què t'estimes més?" confrontava l'urbanisme massiu amb la protecció del territori. El dia 11 els sindicats (CCOO, UGT, CGT, USO, STEI i SABEI) presentaren una declaració d'adhesió conjunta a la manifestació. PIMECO també va fer una crida a l'assistència. El dia 12, 25.000 mallorquins i mallorquines digueren, amb la seva assistència a la manifestació, que la



Els ecologistes demanen la suspensió dels sòls urbanitzables que no s'hagin executat.

voluntat de la societat mallorquina és d'aturar la destrucció generalitzada del territori. El dia 13 Jaume Matas digué que prenia nota de la manifestació. Però per a ell no anava contra la política del PP sinó que hi havia un problema de credibilitat general de la classe política. El 14 el GOB acusà Matas d'intentar confondre l'opinió pública sobre l'objectiu de la manifestació del 12 de novembre i valorà la manifestació

•
**La voluntat dels
mallorquins és
d'aturar la destruc-
ció generalitzada
del territori**
•••

com un "èxit històric". L'entitat ecologista exigia la suspensió dels sòls urbanitzables que no s'hagin executat, la restitució al Consell de la capacitat de desclassificar urbanitzables, la suspensió i derogació del Pla de Carreteres i la incorporació a les futures Directrius d'Ordenació Territorial de criteris clarament conservacionistes i restrictius. Tot just el 16 de novembre la promotora Maioris Dé-

cima, en una nova mostra d'imaginació urbanitzadora, anuncià la creació d'una universitat privada a Lluçmajor. L'Ajuntament de Lluçmajor classificà com a urbans els terrenys l'agost d'enguany, tot just quan Jaume Matas començava el seu envit frustrat. El projecte del Parc Bit, amb capacitat per a unes 4.000 persones, es presentava com la gran bandera "innovadora" del Govern. Fins i tot es parlava de construir estacions d'esquí a la Serra. El debat polític i social tornava cedir el pas a la realitat contundent del ciment.

Ignasi Ferrer

**erco
leta**

Gianni Rodari

**Infants de 0 a 4 anys
Ensenyament en català
Pedagogia activa
Grups reduïts
Servei de cuina**

ARQUITECE BENNÀSSAR, 46
07004 PALMA - Tel. 971 29 90 86

**erco
leta**

Gianni Rodari

Els marges polítics del model territorial

Des de fa anys el debat social sobre el model territorial ha aconseguit a les Balears una amplitud molt superior a la que manté a altres indrets de l'Estat espanyol. El debat urbanístic ha estat el protagonista, amb avantatge,

de la nostra vida política. L'actuació del GOB ha estat continuada i eficaç. Probablement la sensibilitat ciutadana ha anat augmentant contínuament. D'on sorgeix aquesta singularitat?

Sembla clar que neix de la mateixa realitat econòmica insular basada en el consum de territori com a eix de l'expansió turística. Un procés que té l'efecte d'amenaçar la continuïtat del propi model turístic. És a dir: encara que construcció i turisme vagin de bracet, mantenen a la llarga una contradicció insalvable si no es racionalitza el creixement.

L'expansió econòmica dels darrers anys ha agafat una volada extraordinària. I s'ha caracteritzat per la continuïtat indissimulada del model balearitzador. La darrera empenta de l'economia ha provocat una situació de creixement gairebé nova: l'efecte combinat de l'obra pública i la inversió privada ha col·lapsat el sector de la construcció —ja sobredimensionat—, ha provocat la irrupció d'una nova onada immigratòria i una arrencada suïcida de la urbanització extensiva sense mesura. L'estiu de 1998 és quan aquest fenomen és fa més evident i quan l'entorn de Jaume Matas —inspirat en la demanda d'Aznar de gestos cap al centre— creu arribada l'hora de fer una finta proteccionista de cara a l'electorat.

Jaume Matas és un polític



La realitat econòmica insular està basada en el consum de territori com a eix de l'expansió turística.

llançat i no s'ha de fer pregar. La seva irrupció postvacances és fulgurant: s'omplen planes i planes de declaracions de Matas a favor de desclassificar urbanitzacions.

Els mitjans, que estan virtualment coberts de publici-

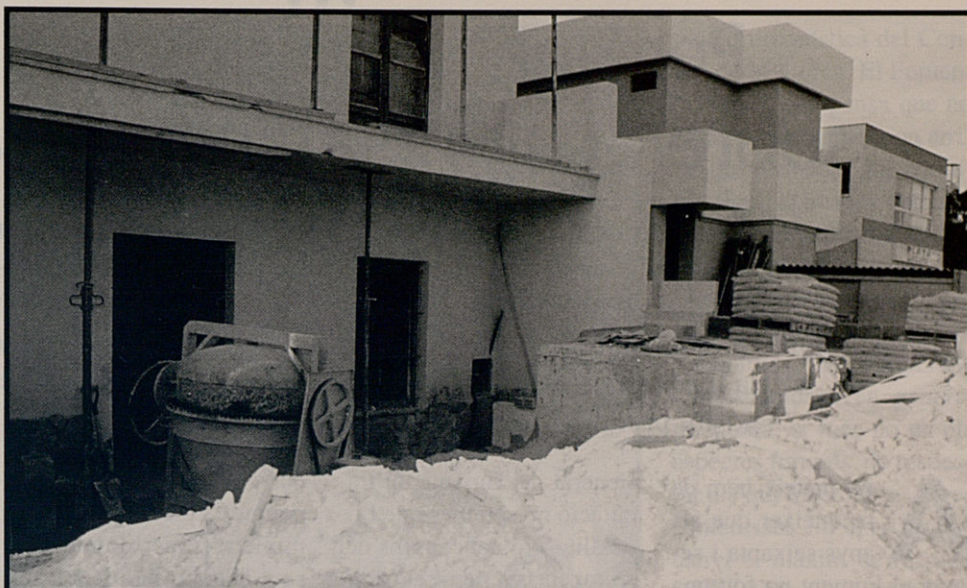
tat institucional, reaccionen presentant Matas com a model de polític lúcid. L'oposició resta sense iniciativa ja que Matas emplaça Antich a una negociació temptadora, que l'afavoreix personalment en tant que el candidat

Es fa palès el caràcter dependent del PP en relació a les grans promotores urbanístiques

del PSOE es veu beneficiat d'unes condicions privilegiades com a interlocutor únic de Matas. Però prest sorgeixen les inconseqüències: el PP, profundament dividit, no vol ni sentir parlar de les improvisacions del president, la confluència d'interessos i les posicions dures de la majoria del partit deixen la iniciativa retòrica de Jaume Matas en no res.

A partir d'aquí, poc a poc, es va palesant el caràcter dependent del PP en relació a les grans promotores urbanístiques. Els llargs anys de govern de la dreta han forjat un sistema de relacions molt profund entre el PP i els grups promotors més actius i disposats a donar suport als conservadors. Qüestions com el cas Túnel de Sóller ho posen de manifest, tan sols com una petita punta de l'iceberg que hi ha amagat a les profunditats de la política insular. L'error de Jaume Matas és de sobredimensionar la seva capacitat de control mediàtic i pretendre jugar de farol, amb paraules proteccionistes i fets desenvolupistes, quan hi ha una realitat massa visible que fa eixorques les operacions d'imatge desprovistes de contingut. Matas, sense voler, va posar

en marxa un procés que ja funcionava per ell mateix, però que ara es va veure forçat a acceptar l'envit. El GOB es va veure en la tesitura d'haver d'empènyer un procés de mobilització facilitat per les incongruències del PP. El Pacte de Progrés es va veure reforçat i cohesionat i tengué la possibilitat d'etzibar un cop dur als conservadors. Conflueixen dues dinàmiques complementàries i interrelacionades: la mobilització social i el suport institucional. Això deixà el Govern en una situació incòmoda que es tractà de salvar mitjançant la tergiversació i l'abús de la manipulació informativa. Els continguts de cortina de fum de la llei de moratòria impulsada pel Govern eren clars i el conseller Miquel Ramis tengué la sinceritat d'admetre-ho i de plantejar-ho amb claredat. Al final l'equilibri intern en el si del partit era més important que no els beneficis d'una posició conservacionista. Amb probabilitat el precedent del curt període de presidència de Cristòfol Soler plana sobre les actituds de Jaume Matas. Sap que no tots els seus companys de partit estan disposats a ésser comprensius i



La dreta balear ha forjat un sistema de relacions molt profund amb els grups promotors i constructors.

que no se li perdonarà que atempti contra els interessos del bloc econòmic que sustenta el PP, que és el mateix que promou l'expansió urbanitzadora.

Al final, la gran manifestació del 12 de novembre deixa sobre la taula la magnitud real del conflicte: la incertesa del model territorial no resta tan condicionada per unes preteses Directrius d'Ordenació del Territori preelectorals com en el

desenvolupament d'aquestes pròximes eleccions. Així el debat sobre el territori i el debat polític resten indisolublement lligats. La manifestació del

12 de novembre és, sense dubte, l'expressió social del rebuig a la manera d'entendre el territori com una taronja que s'ha de sucra

fins al límit, però també és l'expressió d'una confrontació inequívocament política. És una confrontació de models econòmics i d'orde

nació territorial. A hores d'ara la proximitat de les eleccions locals i autonòmiques del proper juny, unes eleccions en les quals el PP pot perdre la majoria absoluta, projecta el debat urbanístic sobre la possibilitat d'un canvi d'orientació de la política balear. Després de setze anys de governs conservadors sembla que el futur urbanístic de Mallorca és inseparable de la possibilitat de dur a terme polítiques diferents. Aquest és un dels missatges que han restat més clars després d'aquests dies de novembre.

E.M.

*Els continguts de
cortina de fum de
la llei de moratòria
impulsada pel
Govern eren clars*

...

EL MIRALL

AMB EL SUPORT DE



Consell de Mallorca

Per una discussió racional sobre el planejament urbanístic

De la constitució del Foment l'any 1905 ençà, la seva Junta sempre ha estat molt sensible a qualsevol actuació que pugui canviar el paisatge mallorquí, considerant-lo juntament amb el clima mediterrani de què gaudim el nostre principal atractiu turístic.

Per això mateix la influència –malaauradament quasi sempre negativa– del creixement urbanístic ha preocupat el Foment. Basta revisar les actes de la Junta i les hemeroteques, fins i tot les d'abans de la guerra, per comprovar-ho.

Així mateix hem de reconèixer que als anys seixanta i setanta el Foment no fou una excepció i es deixà enlluernar pels grans beneficis econòmics que el consum accelerat del territori i dels recursos naturals ens permeteren. El punt de reflexió definitiva no arribà fins en acabar la dècada dels vuitanta quan, després d'un *boom* de cinc anys de construcció de nous llits turístics i de nous habitatges de tota casta, la crisi provocada per l'excés d'oferta va obrir els ulls fins i tot als empresaris més desenvolupistes.

Als anys noranta, i per primera vegada en la breu història del turisme, la majoria dels empresaris del sector turístic mallorquí ha adoptat un plantejament més prudent, tant del punt de vista financer com de negoci, donant prioritat a la reinversió en la millora dels seus establiments i a la diversificació cap a noves zones turístiques davant la construcció de nous establiments. No renuncien a créixer, però compten amb més financiació pròpia i volen consolidar i renovar primer els seus productes més vells. Així, la moratòria turística de gener del 1998 i la Llei

General de Turisme en tramitació no son més que l'oficialització del consens del sector turístic amb l'Administració per congelar el volum de l'oferta, promoure la renovació ordenada de la part que n'està envellida i posar un fre als pocs empresaris que no acceptaven aquella congelació, tot i donant-los una sortida a través del canvi de places velles per d'altres de noves.

D'altra banda i als darrers deu anys el sector i les Administracions, en aquest cas amb intervenció dels municipis, han pactat successius plans de millora de la qualitat dels seus serveis i de l'entorn en què els turistes es mouen. Un dels instruments més emprats per gestionar-los han estat les enquestes, a les quals els nostres visitants començaren a donar valoracions cada vegada més negatives sobre la destrucció del paisatge i la massificació de molts d'indrets de la nostra Illa, mentre que els serveis i les infraestructures anaven pujant la nota.

Finalment hem de recordar que els hotelers s'han sentit

darrerament discriminats perquè la pressió de les Administracions damunt el seu negoci ha deixat de costar a un nou subsector molt expansiu com és el turisme residencial, poc afectat fins ara per les normatives i quasi gens per la vigilància fiscal.

Tota aquesta retrospectiva és necessària per entendre les actituds que el sector turístic ha pres arran de la discussió

urbanística que ha esclatat els darrers mesos, i que tractarem de resumir a continuació amb poques paraules.

De bell antuvi volem dir que els empresaris mantenen majoritàriament opinions comunes davant el futur desenvolupament del nostre territori amb independència de les seves idees polítiques i del que pensen de l'ecologia i de la preservació del paisatge a nivell global, perquè hi han arribat pels camins ben empírics de l'experiència empresarial i del diàleg dins les associacions sectorials.

En primer lloc pensen que l'atractiu de la nostra Illa està basat en la seva qualitat de vida, en tots els sen-

tits d'aquest concepte, i que per això mateix no hi ha cap contradicció entre la percepció de Mallorca, del que l'amillora i del que l'espenya per part dels residents o dels turistes. Que justament ara la població senti la necessitat de frenar el creixement és una felicitat coincidència dels interessos d'aquella amb els de l'empresariat.

En segon lloc accepten que el creixement de l'habitatge en general i dels llits turístics en particular ha d'ésser molt pausat i necessita una planificació ben pensada. Encara hi ha diferències entre els qui voldrien un creixement zero i els qui en permetrien una mica cada any, però ningú no vol que es repeteixi el *boom* dels vuitanta.

En tercer lloc creuen necessari que el planejament urbanístic assegurí l'habitatge de les noves generacions i de la població amb menys recursos, establint correctius socials del mercat immobiliari per a aquest fi.

En quart lloc demanen que la rehabilitació dels habitatges tradicionals i rústics gaudeixi d'incentius legals i fiscals i de subvencions de les Administracions, per tal de fer-la més atractiva que

El creixement dels llits turístics ha d'ésser molt pausat

la construcció novella.

En cinquè lloc assumeixen que s'hauran d'arreglar i reconvertir algunes urbanitzacions i barris que ja no són aptes per a l'ús turístic, s'hauran de desclassificar algunes actuacions urbanístiques destructives i s'hauran de tomar alguns edificis extraordinàriament impactants, i que el cost d'aquestes actuacions afectarà el pressupost de les Administracions Públiques i, a través dels impostos, els ciutadans i el mateix sector turístic.

Per acabar, pensen que el fre de la construcció d'habitatges s'ha d'aprofitar per completar les infraestructures que manquen o que han restat endarrerides arran de l'allau de creixement que s'ha produït els darrers trenta anys.

En la nostra opinió la major part d'aquestes actituds gaudeixen avui a Mallorca d'un consens generalitzat tant entre els grups socials com dins el ventall polític, cosa que fa fins a un cert punt menys important el detall de cada tema en discussió.

Per ventura i molt curiosament el darrer enunciat és el més contestat pels qui podríem definir com els fonamentalistes de l'ecologisme. En la qüestió de les infraestructures el sector turístic no comparteix gens ni mica les propostes dels grups verds i de l'esquerra política, ans demana que es posi en marxa el pla de carreteres, que es mantinguin totes les opcions obertes per al desenvolupament de l'Aeroport, que s'acabi ben aviat el pla de residus sòlids amb les incineradores que calguin, que es



El sector turístic ha donat prioritat a la reinversió en comptes de construir nous establiments.

construeixin les desaladores i les centrals elèctriques que hem de menester, etcètera. Això explica, més que la suposada politització de la discussió pública, la desmarcada clamorosa de les patronals del Fòrum Ciutadà i de la manifestació del 12 de novembre promoguts pel GOB i pel Pacte de Progrés.

Si tots plegats volem racionalitzar aquesta discussió amb l'objectiu comú d'aturar el nou *boom* desenvolupista que està a punt de caure'ns al damunt, haurem de servir-nos del tòpic caràcter pactista dels mallorquins.

Al Foment pensam que tanmateix cap grup social ni polític no podrà imposar tots els seus punts de vista,

ni en aquesta legislatura ni en la següent, i que val més arribar el més aviat que poguem a un consens de mínims, perquè seria imperdonable que justament quan els sectors més tradicionalment liberal-desenvolupistes estan disposats a col·laborar en aquesta revolució urbanística, el fonamentalisme dels conservacionistes ho engegués tot a rodar per un parell d'anys més.

Aquest consens bé podria tenir la forma d'unes DOT a mitjan camí entre les propostes del Govern i les del Consell de Mallorca, però amb àmplia llibertat per als Ajuntaments que vulguin aplicar polítiques més restrictives i amb el reforç de la capacitat d'inspecció i

sanció urbanística del Consell de Mallorca. El Foment fa estona que pensa que no és tan important fins on arriben les lleis com que aquestes sigui aplicades estrictament, que és el que més sovint ens ha fallat.

Per aquest plantejament seria també molt positiu que els polítics, les institucions i els ciutadans en general tractassin, si més no en els aspectes formals, de respectar els qui tenen altres idees i interessos i d'exercitar en canvi el màxim de responsabilitat dins les competències amb què compten. Hauríem de pensar menys en què volem que els altres facin i demanar-nos constantment què és el que cadascú pot fer per preservar la nostra illa.

Tot i predicant que el nostre desenvolupament urbanístic ha d'ésser gestionat amb criteris absolutament restrictius, el Foment del Turisme, com a fòrum de discussió del sector, farà tot el que pugui per promoure aquest consens tan desitjable i sobretot procurarà que aquesta qüestió tan important per al nostre futur es produeixi amb criteris racionals.

Per això volem acabar aquest article fent una crida a les elits polítiques, intel·lectuals i empresarials del nostre poble perquè deixin de banda les presentacions maniqueïstes, que sempre són un insult per a la intel·ligència dels més preparats i una manca de deure pedagògic envers els que hi estan menys. Cerquem tots la part aprofitable de les propostes del contrari polític i oblidem, en bé del país, els propis maximalismes!

Miquel Vicens

La reintegració de la Corona de Mallorca a la Corona d'Aragó

L'obra *La reintegració de la Corona de Mallorca a la Corona d'Aragó*, de Gabriel Ensenyat Pujol, ofereix una visió àmplia i general d'un dels esdeveniments

polítics, sens dubte més significatius, de la nostra història: la fi de la Corona de Mallorca i la reincorporació en el si de la Corona catalanoaragonesa.

Aquest és un tema, com diu l'autor en la introducció del llibre, que ha cridat des de sempre l'atenció d'historiadors, erudits i interessats en la matèria en general, però no sempre s'hi han acostat amb el rigor que calia: l'apassionament, les filies i fòbies i les intencions subreptícies hi han estat presents, sovint per damunt de l'anàlisi històrica desapassionada o, si més no, sense prejudicis inicials. I això per no parlar dels casos –que no mereixen la pena d'ésser comentats si no fos pel ressò que tengueren i encara tenen en certs àmbits– en què s'han servit dels fets per presentar una passat de mallorquins i catalans separats, enfrontats i barallats, causants els segons dels problemes que afectaren els primers a partir de (i a causa de) la reintegració.

Recordem la influència de Quadrado en tota la historiografia illenca posterior per mesurar el pes del seu judici: “principió la decadencia de Mallorca desde la extinción de sus reyes propios y su incorporación a la monarquía aragonesa”, cosa que motivà que després de 1343 els mallorquins “pronto pudieron desengañarse de que ya no tenían rey sino amo, de que ya no

formaban reino sino colonia”. Sense entrar pròpiament en l'estudi de la suposada crisi del segle XIV, són nombrosos els indicis que apunten a unes causes ben diferents. Un exemple: la pressió fiscal, atribuïda a les empreses del Cerimoniós, ja és present, si més

no, a les acaballes del regnat de Jaume III i, com estudia Ensenyat, fou un dels motius que en facilità la reintegració a causa del malcontentament existent entre la població. En un altre lloc, l'autor d'aquest llibre va afirmar que la relació de causa/efecte entre reincorporació

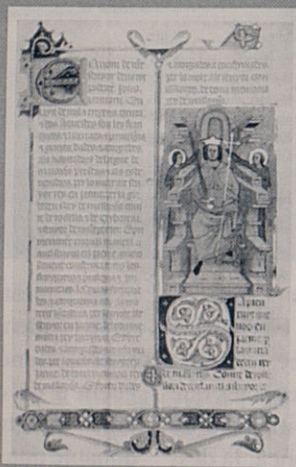
i crisi és la mateixa que la que es produí als anys 70 entre el canvi de règim i la crisi econòmica d'aleshores. També llavors la dreta més dura deia allò de “amb Franco no hi havia crisi ni atur”, com si l'agent causant de la recessió econòmica fos la democràcia.

L'obra d'Ensenyat té l'interès, a més de replantejar i estudiar una qüestió en què sovint havien pesat més les qüestions politicoideològiques que les estrictament històriques, de ser una anàlisi de conjunt del tema estudiat a nivell de tota la Corona, això és, tenint en compte els altres territoris, a més de les illes Balears, que la integraven: els comtats rossellonesos i la ciutat de Montpeller. És un aspecte nou i gairebé insòlit –excepte els estudis de caràcter econòmic fets anys enrere per Antoni Riera referits als anys finals del XIII i començament del XIV– ja que tradicionalment els estudis sobre el regne de Mallorca s'havien centrat en això: en el regne (és a dir, les Illes) i no en el conjunt de la Corona. De la globalitat de l'estudi i de la comparació entre les realitats insular i continental de la Corona, en podem extreure conclusions molt interessants: com a mostra –per fer referència només a dos

GABRIEL ENSENYAT PUJOL

LA REINTEGRACIÓ DE LA CORONA DE MALLORCA A LA CORONA D'ARAGÓ (1343-1349)

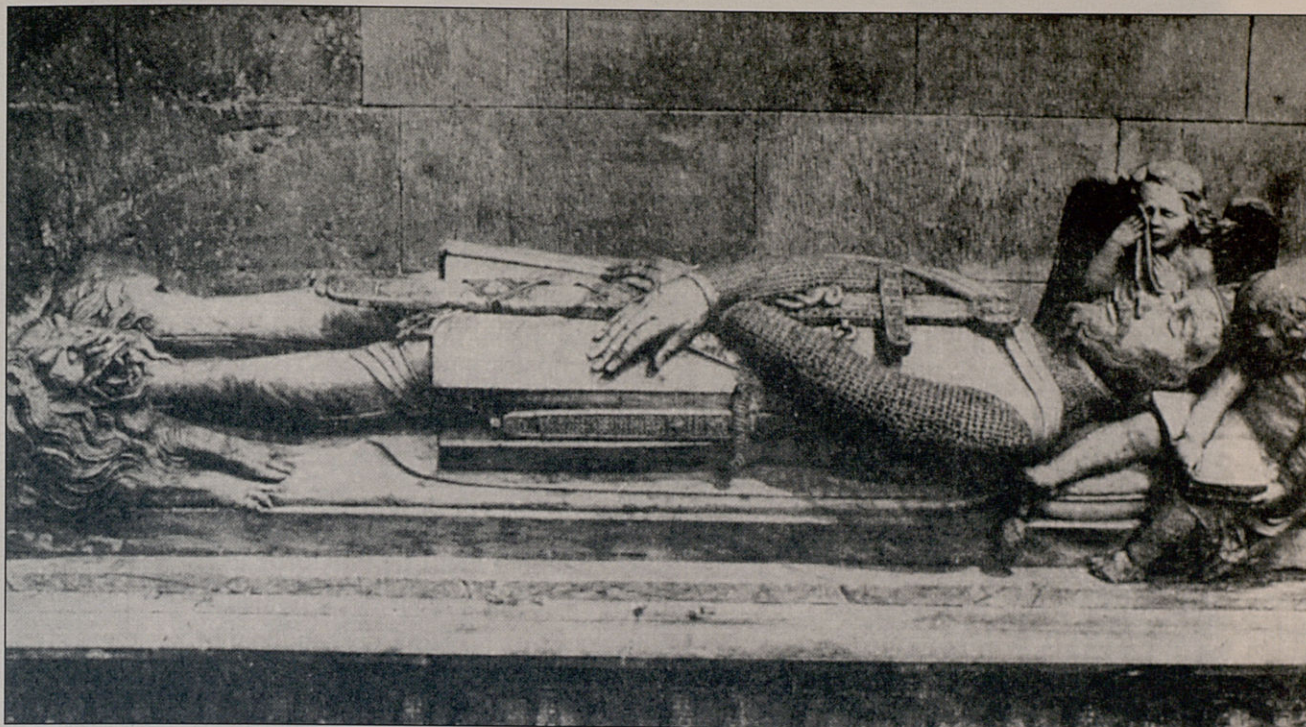
Volum I



Coberta del llibre *La reintegració de la Corona de Mallorca a la Corona d'Aragó (1343-1349)*, de Gabriel Ensenyat Pujol

La pressió fiscal facilità la reintegració

...



Estàtua de Jaume III a la capella de la Santíssima Trinitat de la Seu. Obra de Frederic Marès.

exemples que hem comentat més amunt—podem veure com la historiografia afrancesada de Catalunya Nord ha caigut en els mateixos tòpics i errors (tòpics i errors no innocents, de connotacions igualment polítiques) que trobam ací, o que els problemes fiscals que enfrontaren Jaume III amb la

població es repeteixen, fil per randa, al Rosselló i a Montpeller.

•
El Cerimoniós mantingué un respecte escrupolós envers l'ordenament legal

•••

des, confirmi tesis ja existents, en altres ocasions arribi a conclusions diferents

i, en determinats casos, davant la impossibilitat de resoldre documentalment segons quines qüestions, després de fer-ne un replantejament, les deixi obertes. No tenim temps de comentar els nombrosos casos de debat a què incita

l'autor, però a tall de mostra podem parlar des de qüestions purament puntuals o

concretes, com el paper —dubtós— de la reina Constança (esposa de Jaume III i germana del Cerimoniós) en tot l'afer, o d'altres de més volada, com el grau de versemblança que hem d'atribuir a les acusacions fetes pel Cerimoniós contra

el rei de Mallorca i que Ensenyat demostra que no foren tan fantasioses ni irreal

•
L'autor aporta un ingent apèndix documental nou i inèdit

•••

Roldan

Cream espais para conviure

Eusebi Estada, 66-68

07004 Palma de Mallorca

Tlf.: (971) 20 98 13

Fax: (971) 75 38 50

- PLANIFICACIÓ I PROJECCIÓ D'ESPAIS
- EQUIPAMENTS PROFESSIONALS
- INFRASTRUCTURA
- COMPLEMENTS
- INSTAL·LACIONS INTEGRALS
- COL·LECTIVITATS
- BIBLIOTEQUES I ARXIS
- HOTELERIA I RESTAURACIÓ
- GARANTIA POST-VENTA



Ell treballa la terra,
i a ca seva
viuen del que tu compres.



Aquest Nadal,

Comprant avui els productes de Mallorca,
assegures el futur benestar econòmic de les famílies
que viuen de la pagesia, de l'artesania, de la indústria
i del petit comerç a la nostra illa.



Ella és artesana,
i a ca seva
viuen del que tu compres



Tot de Mallorca.



Consell de Mallorca
Assegura el futur

com sempre s'havia cregut. A través d'aquest repàs que fa l'autor a tots els aspectes relatius a l'empresa, amb aportació d'un ingent corpus documental nou, inèdit fins ara, podem resituar tota la trama reintegracionista. Així, pel que fa als aspectes militars, observam que l'empresa s'inicià, de fet, un any abans de la primera campanya (la de Mallorca, maig de 1343), ja que des de l'estiu anterior assistim a una persistent guerra de cors entre vaixells de les dues corones i a petites topades bèl·liques frontereres entre els dos exèrcits. I que després de 1344, un cop ocupat el Rosselló per part del Cerimoniós, les operacions militars no romangueren paralitzades fins a la batalla final de Lluçmajor, el 1349. Ans al contrari, durant aquests anys Jaume III organitzà, des de Montpeller, diverses expedicions militars, ja sigui per terra (contra el Rosselló), ja sigui per via marítima (contra les Balears), amb major o menor ressò, segons cada cas, però sempre amb un nul resultat militar. Això sí, les campanyes pogueren tenir una conseqüència d'ordre intern diferent de la desitjada per

Jaume III: l'increment de la repressió contra els sospitosos de partidisme a favor de l'exrei mallorquí. Sobretot els anys centrals del procés foren força agitats en aquest sentit: diverses penes capitals, tant a Mallorca com al Rosselló, i nombroses expulsions. Tot i així, cal dir que el Cerimoniós mantingué un respecte escrupolós envers l'ordenament legal: les condemnes foren precedides de processos i quan es vulneraven drets (com en el cas de les confiscacions dels béns dels afectats a Mallorca) hom féu marxa enrere i hom restituí allò que il·legalment havia estat confiscat. L'apartat econòmic serveix per veure no sols el cost de les campanyes sinó les conseqüències que se'n derivaren: endeutament de la monarquia, transferències de béns i rendes del patrimoni reial i augment de la pressió fiscal. També es palesa, a través de qui esmerça recursos a finançar les campanyes, quins eren els grups favorables a la reintegració:

•

Els estudis sobre el regne de Mallorca no s'havien centrat en el conjunt de la Corona

•••

sobretot els mercaders (tant principatins com mallorquins) i els jueus. En canvi, l'estament militar i el clergat illencs no es distingiren per donar un suport actiu al Cerimoniós, mentre que la resta dels habitants (la pagesia, la major part de la població) mantingué una actitud poc compromesa, a l'aguait d'un conflicte que, en realitat, no l'afectava.

Quant als aspectes d'ordre polític i institucional, les innovacions foren poques i de poc abast tant al regne de Mallorca com al Rosselló, ja que els aparells institucionals s'integraren, pràcticament sense canvis, a la nova realitat. I és que el model de la Corona Catalanoaragonesa permetia aquesta mena de reincorporacions sense resultar-ne afectades cap de les parts. I més encara si tenim en compte que la Corona de Mallorca s'estructurà a nivell intern de manera semblant a com estava configurada la Corona Catalanoaragonesa. La qüestió més important, en relació a aquest aspecte i

a l'última fase de la reintegració, fou la pèrdua definitiva de la ciutat de Montpeller, que el 1349 passà al regne de França. Amb tot i això, Ensenyat demostra que la venda dels seus drets feta per Jaume III a Felip VI no fou fruit d'un moment circumstancial sinó que la pèrdua de l'últim enclavament occità és el resultat d'un procés iniciat pel reis de França al segle XIII i que madurà al llarg del XIV. El destí final de la nissaga mallorquina i un nodrit bloc amb les conclusions tanquen aquest treball pel que fa al volum dedicat a l'estudi de la qüestió. El segon volum es completa amb la transcripció d'un aplec documental de 452 textos inèdits, transcrits a partir d'uns criteris força filològics, el contingut dels quals il·lustra els diferents aspectes comentats de la reintegració, una temàtica, cal reiterar-ho, en certa manera cabdal, no tan sols per a la història de Mallorca, de Catalunya Nord i de Montpeller sinó en el context de les relacions del Mediterrani occidental de la baixa edat mitjana, en general, i en el conjunt de la història dels Països Catalans, en particular.

E.M

PAPERS PINTATS I PINTURES

Casa Pomar Flores

ARTICLES PER A ARTISTES
VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77 - Telèfon 971 72 14 83 - Fax 971 71 93 12
07002 PALMA DE MALLORCA

Ses Piuques
Estudi
de
Perruqueria

Carrer de Navarra, núm. 3, 1r - 07003 Palma - Tel. 971 71 80 37

Zoom polític : un llibre de Ferran Requejo

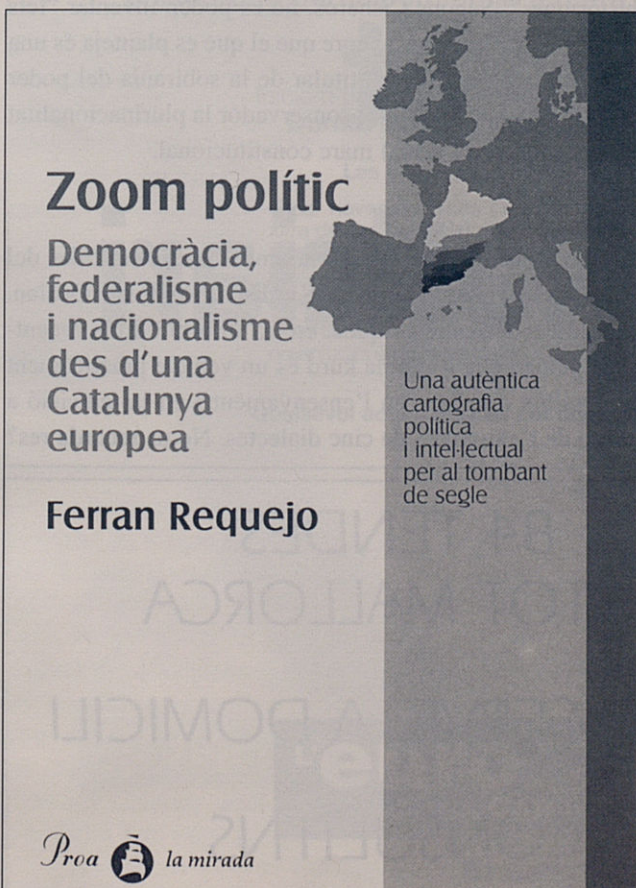
Ferran Requejo, catedràtic de ciència política a la Universitat Pompeu Fabra, aporta algunes de les reflexions contemporànies més vàlides sobre la política i el paper que hi tenen les identitats nacionals. En un terreny en què abunden les improvisacions pròpies del llibre conjuntural, un treball que reposa sobre el coneixement del debat filosòfic i polític europeu és enriquidor. Requejo se situa en una posició democràtica i europeista per fer una crítica contundent dels nacionalismes d'estat: "La pitjor cara del tribalisme a vegades ha estat encoratjada, precisament, per un universalisme abstracte que es presenta com de tornada dels plantejaments nacionalistes". El nacionalisme espanyol és incapaç d'acceptar el que no entra dins els esquemes de la seva construcció ideològica: "allò que resulta preocupant en les posicions d'alguns líders, no és tant que es defensi una posició estatalista desfasada, tot i que electoralment sigui rendible, sinó el fet de presentar-la com a alguna cosa òbvia, com un paisatge mental inqüestionable que, pel que sembla, hauria de ser acceptat per qualsevol persona raonable".

Requejo assenyalava les limitacions del marc actual: "Les nacionalitats no tenen encara una posició còmoda en l'esquema constitucional i estatutari actual. Ni en el nivell

simbòlic, ni en l'institucional, ni en el competencial. Pretendre no veure això no és ser cec, és senzillament ser beneït". A partir d'aquí fa les seves propostes basades en la defensa de la democràcia, una revisió dels plantejaments de l'esquerra, i un federalisme que reconegui la plurinacionalitat i projecti el fet nacional cap a l'exterior a través de la construcció d'Europa.

Nacionalitat històrica per error

Després d'haver votat en contra al Parlament de les Illes Balears i en comissió al Congrés, l'error dels diputats socialistes, aprovant una esmena que incloïa el reconeixement de la "nacionalitat i identitat històrica" de les Balears, ha representat el trencament involuntari de l'acord amb el PP. Ara l'errada es vol esmenar en la tramitació en el Senat, retornant les coses al seu lloc. Mentrestant, membres del Departament de Ciències Històriques i Teoria de les Arts de la UIB han difós un manifest en què es demana el reconeixement de les illes Balears com a nacionalitat històrica. Quan Catalunya, País Basc i Galícia es preparen per fer una passa endavant en el camí de l'autogovern, a les Balears els partits estatals segueixen essent modestes delegacions sense cap força a Madrid. El reconeixement de les Balears com a nacionalitat històrica no és cap problema formal.



Pocs diners, però ben emprats

El Consell Insular, amb pocs recursos, ha aconseguit fer un esbós del que podria ésser una campanya efectiva de normalització lingüística. El conseller Damià Pons s'ha pogut referir a "un impuls real de l'ús social de la llengua catalana". El 1998 s'han esmerçat 20 milions de pessetes en una campanya de normalització als comerços i petites i mitjanes empreses de Mallorca, una campanya adreçada a fomentar l'ús del català (*Tu tens la paraula...en català, naturalment*), i l'elaboració de lèxics especialitzats de diferents sectors socials o empresarials. Els atacs fora de to d'un acastellanat Carles Ripoll del PP no tenen credibilitat: les actuacions del Govern Balear en aquest camp pot ser que existeixin, però no tenen conseqüències ja que estan mancades d'objectius sincers.

S'ha acabat la impunitat?

En un món cada cop més interdependent la detenció d'Augusto Pinochet és un fet de la màxima transcendència. El 14 d'octubre el jutge Baltasar Garzón demanà informació a Scotland Yard. El 16 d'octubre fou detingut Pinochet

a la clínica i posat sota guàrdia policíaca. El 25 de novembre Pinochet era desprovisat d'immunitat per la Cambra dels Lords. El 9 de desembre el ministre britànic de l'interior autoritzà els tribunals a tramitar la demanda de Garzón. La detenció del dictador té un caràcter altament simbòlic per a una humanitat farta d'impunitats. L'anacronisme de Margaret Thatcher i l'histerisme de l'extrema dreta xilena no serien més que anècdotes si no expressassin dues coses greus: que el conservadurisme segueix apostant pels dictadors que protegeixen els seus interessos i que a Xile no hi ha encara una situació plenament democràtica.

Pau i Drets Humans a la regió dels Grans Llacs

Mallorca ha tengut una presència al Burundi des de fa 40 anys. Els missioners de la nostra diòcesi i els seglars que hi han desenvolupat treballs humanitaris formen un bon grapat de biografies lligades a la història d'aquest país. L'associació Veïns Sense Fronteres, ja el 1933 amb motiu de la mort de Melior Ndadaye, havia començat a treballar a la zona. L'agudització de la crisi a la regió l'any 1996 va provocar una campanya mallorquina de solidaritat. Més tard es creà la CPAC (Coordinadora de Prevenció Activa de Conflictes) que ha treballat en col·laboració amb el Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació. Apotecaris Solidaris, per la seva banda, ha distribuït a la zona dues tones de medicaments. L'acció mallorquina s'ha dedicat al suport dels més desprotegits del Burundi refugiats en els camps de Kigoma (Tanzània). L'ajut, material d'urgència (aliments, llavors, roba, material escolar, compreses, etc.) i medicaments, s'ha distribuït als camps de Mtabira i Muyovozi.

Mentre tots sentim la impotència davant el drama d'aquests pobles, la solidaritat mallorquina, inspirada en el propòsit d'ajudar alguns éssers humans a "viure avui per reconstruir el país demà", ens fa pensar que l'esforç de les entitats illenques ha estat molt positiu.

Els polítics espanyols segueixen el seu rumb, sense cap disposició a pensar si potser ells podrien no tenir tota la raó. Amb motiu de l'aniversari de la Constitució, tot han estat atacs i advertències als nacionalistes. Aznar va demanar a les comunitats autònomes l'abandó del discurs del greuge. Trillo digué que el nacionalisme "és un fenomen d'insatisfacció i reivindicació permanent".

El Govern espanyol considera "un error terrible" el projecte de la llei de l'esport catalana, com si sols es poguessin obtenir èxits esportius amb les camisetes de la selecció espanyola. És evident que Catalunya, tard o d'hora, acabarà formant les seves pròpies seleccions. L'exemple britànic demostra que això és molt factible. D'altra banda no és un tema secundari, ja que l'àmbit simbòlic és essencial per al reconeixement internacional de l'existència d'una nació. L'apel·lació que fan a la Constitució els representants del Govern espanyol fa un mal favor a la defensa d'aquest text.

El president de la Comissió Constitucional del Congrés i diputat del PP, Gabriel Cisneros, digué a *Diari de Balears* que li produeix irritació el terme "nacionalitats històriques". Segons Cisneros, no es poden inventar "fets diferencials". Encertà a veure que el que es planteja és una "suplantació del subjecte titular de la sobirania del poder constituent". Per al polític conservador la plurinacionalitat no té cabuda en l'actual marc constitucional.

El problema kurd és notícia amb l'arrest del líder del Partit dels Treballadors del Kurdistan Abdullah Ocalan. Les forces armades turques, en un informe difós recentment, diuen que l'idioma kurd és un vehicle pràcticament impossible d'aplicar en l'ensenyament i en la televisió a causa de l'existència de cinc dialectes. No us recorda res?



84 TENDES
A TOT MALLORCA

NOU SERVEI A DOMICILI
CONSULTI'NS



Ara és la nostra

L'euro és, des d'ara, la nostra nova moneda

A partir del dia 1 de gener de 1999 l'euro és, legalment, la moneda nacional dels països que participem en la tercera fase de la Unió Econòmica i Monetària.

Iniciem un **període transitori** que finalitzarà el 31 de desembre del 2001.

Durant aquests tres anys, l'ús de l'euro encara és voluntari.

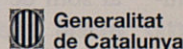
Les empreses poden:

- Crear noves societats i redenominar la xifra de capital social de les societats ja existents, en euros.
- Fer en euros la comptabilitat, les declaracions i els pagaments d'impostos.
- Contractar en euros amb els mercats organitzats (borses de valors, MEFF, etc.).

Les persones físiques poden:

- Fer en euros els pagaments i els cobraments que no siguin en metàl·lic (els bitllets i les monedes d'euro no circularan fins a l'1 de gener del 2002).
- Fer en euros les operacions amb bancs, borses de valors, etc.

Qualsevol acte jurídic es pot denominar en euros si les parts hi estan d'acord.



El canvi del segle

El pla urbà toreja el pla d'oferta turística

En el sentit més ampli i general, la paraula torejar significa: burlar, enganyar, esquivar, abusar, passar de, fer-se el viu, evitar, aprofitar-se, jugar amb avantatge, riure-se'n... En aquest sentit les Revisions del Pla General

d'Ordenació Urbana (RPGOU) de Palma i de Lluçmajor toregen, posen bandarilles, punxen amb la pica i claven a fons l'estocada al POOT (Pla d'Ordenació de l'Oferta Turística). Dit de manera més resumida, se'n foten i en fan befa.

El POOT pot ser que hagi estat el decret més desgraciat de tots. Al conseller que amb molta il·lusió el va engendrar li costà la destitució; un nou i novell conseller el gestà tan malament i de tan mala gana que va néixer massa mutilat, coix, minso i bord (pot ser, per això, que sigui tan bo de torejar). Quan va complir un any, el 23 de juny de 1996, data en què tots els municipis turístics, obligatòriament, ja l'havien d'haver adaptat als seus planejaments, cap ni un el volgué adoptar, fins que no n'han tengut més remei quan han fet revisió del seu pla d'ordenació.

Com que la RPGOU de Lluçmajor és en fase de presentació d'al·legacions i és de suposar que es corregirà, em referiré només a les incorreccions i incompliments de les de Palma que és en el CIM en fase crítica de possible aprovació definitiva.

La RPGOU de Palma no adapta correctament el seu planejament a la filosofia, esperit i articulat del POOT. Posa en greu perill un turisme sostenible per a la Platja de Palma, que queda turísticament desprotegida i en farà minvar la qualitat fins a fer-la desaparèixer



La revisió del Pla permet un minvament de població a s'Arenal.

com a destinació turística per convertir-la en un barri més de Palma, amb funció dominant urbana.

La RPGOU permet un increment desmesurat de població, des de Can Pastilla fins a s'Arenal de Palma, respecte al sòtil de po-

blació que preveu el Pla actual en vigor, la previsió del qual era, l'any 1985, de 47509 habitants. L'any 1991 ja sobrepassava aques-

ta previsió (54457 h.). El sòtil potencial màxim, de seguir la dinàmica del PGOU-85, és de 63.852 h.

(segons dades del POOT). La RPGOU pretén un potencial de 72.416 habitants, sense comptabilitzar la capacitat dels solars buits dins sòl urbà.

Aquest augment poblacional va en contra del contingut del criteri núm. 20 i els articles 4c i 4f del POOT.

La RPGOU no contempla

l'espai turístic com a zona diferenciada d'un espai urbà qualsevol de ciutat pel que fa a la regulació d'usos. Hi predominen més els criteris de negoci urbans que el turisme. Si fos malpensat, diria que l'únic que interessa a l'Ajuntament és aconseguir un màxim d'IBI i IAE.

Dins el sòl urbà, llevat dels magatzems i tallers industrials no permesos només a les parcel·les d'hotels i a les d'habitatges unifamiliars, són permesos pràcticament els mateixos usos que dins Palma ciutat.

L'ús global terciari previst per a tots els SUNP (Sòl Urbanitzable No Programat) significa poder fer totes les activitats que implica l'ús comercial, és a dir: venda de vehicles de motor; manteniment i reparació de vehicles de motor; venda, manteniment i reparació de motocicletes i ciclomotors; benzineres; comerç a l'engròs de primeres matèries agràries i d'animals vius; comerç a l'engròs de productes no agraris semielaborats, ferralla o deixalles; grans superfícies comercials; etc. Usos que no són els més adients en un espai turístic. Tot això va en contra de l'article 8 i el criteri 1 del POOT.

La revisió del pla pot dur un turisme sostenible a la platja de Palma

Un dels punts més delicats i de repercussions més negatives, de cara al futur, és el canvi d'ús dels hotels, ja que la RPGOU fa una interpretació molt allunyada del que estableix l'articulat del POOT.

La filosofia general del POOT és clarament la d'evitar el canvi d'ús dels hotels per edificis residencials i alhora mantenir un màxim d'absorció a les zones més saturades. La RPGOU fa el contrari, és a dir, fomenta l'eliminació d'hotels per destinar els solars a usos residencials plurifamiliars. El POOT fa del canvi d'ús una excepcionalitat i la RPGOU fa una generalitat de la gran part de l'espai.

Just entre els carrers de Ca n'Alegria i Ferran Alzamora, la part central de la zona, la RPGOU, seguint el seu propi criteri, fa directament el canvi d'ús a residencial de 39 hotels de 77 que hi ha.

Tot això vulnera el contingut de la característica número 9 i els articles 57; 21.1.c; 21.4 i la disposició addicional segona del POOT.

Aquest canvi d'ús directe pot representar un greu perill per a aquells hotels que vulguin fer alguna reforma important ja que la seva situació seria semblant a la



El Pla d'ordenació turística vol evitar el canvi d'ús dels hotels per edificis residencials.

de "fora d'ordenació" ja que els usos de la seva parcel·la no serien turístics.

A la RPGOU hi ha un increment de sòl urbanitzable respecte al que hi havia abans de l'entrada en vigència del POOT, com són el SUNP de Ses Pedreres i part del SUP de Son Oms, aquest dins la zona de protecció posterior.

Segons l'article 10.2 del POOT, no hi pot haver increment de la superfície amb nous urbanitzables.

La RPGOU no compleix els continguts del criteri 8, l'article 13 ni les determinacions particulars pel que

fa a les correccions del dèficit de la superfície de platja.

El potencial creixement de la població a 72.416 habitants pot representar un índex futur d'ocupació de platja de 6,13 m²/usuari, inferior a l'estàndard de qualitat fixat en 7,5.

A més de la creació de les 8.641 potencials noves places d'allotjament turístic en els SUNP, encara hi quedaria un romanent de 250.832 m² per a sostre d'ús comercial i de serveis no hotelers. Aquí tampoc l'esperit i la filosofia del POOT no es compleix.

Aquests són només alguns dels incompliments de la RPGOU amb l'adaptació del POOT.

Ja que teòricament les institucions han de complir també els decrets i les lleis en vigor, igual que els ciutadans normals, podríem estar segurs i convençuts que el CIM farà corregir la RPGOU i li farà complir correctament el POOT. Però ja se sap que, per desgràcia, en política dos i dos no són quatre, i més quan corren rumors pel carrer, pels despatxos, per les conselleries, per l'Ajuntament, etc. que l'Ajuntament ja té pactat amb el CIM l'aprovació de la RPGOU a canvi d'espai a Son Reus per abocar-hi fems.

Això seria un greu i perillós error per part del CIM, que passaria a ésser-ne l'únic responsable ja que en aquest moment, no havent-se produït l'adaptació del planejament dins el termini establert (màxim d'un any a partir de l'aprovació definitiva del POOT), segons la disposició addicional primera punt 4 del POOT, té subrogada la redacció i tramitació d'aquesta. És a dir, actualment el CIM també n'és còmplice.

Mateu Picornell

Optica Suix

MULTIOPTICAS

**50 ANYS
AL VOSTRE SERVEI**

carrer dels Oms, 26
Tel. 971 72 15 57
07003 Palma de Mallorca

La seva confiança ho fa possible

Projecte
Natura

Balears Sa Nostra Raó de Ser

Així reinvertim els nostres beneficis a "SA NOSTRA", convertint finques com ca'n Tàpera i sa Canova en vertaderes escoles mediambientals, col·laborant en la preservació de la flora i la fauna, impulsant el coneixement dels nostres valors naturals amb publicacions i seminaris i fent del Projecte Natura una realitat que ajudi a garantir un medi ambient de qualitat per a les generacions futures. Perquè el benestar de la gent de **Balears és "SA NOSTRA" raó de ser.**

Gent de
confiança

**"SA
NOS
TRA"**

CAIXA DE BALEARS

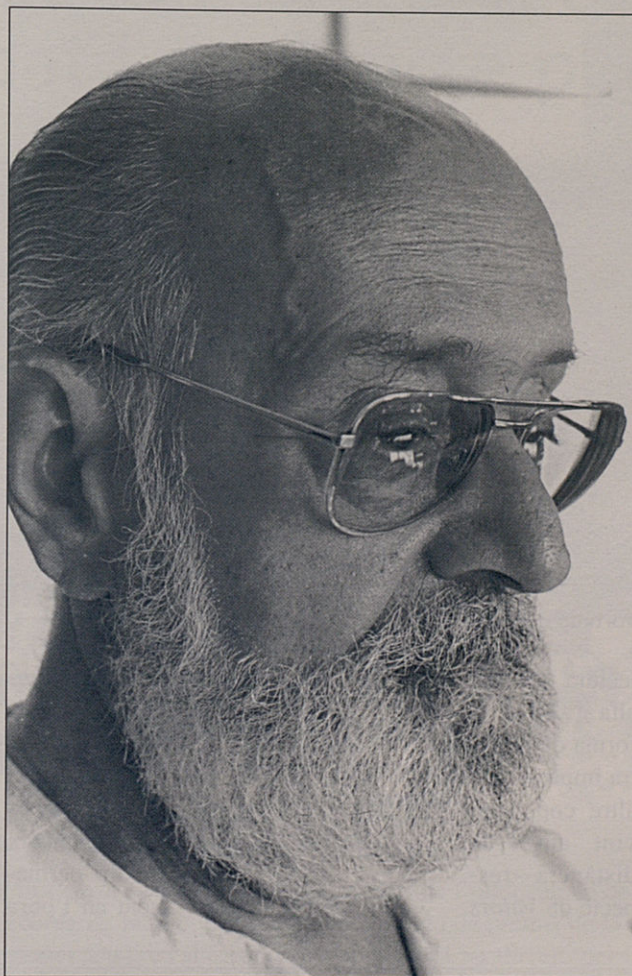
El llac i la flama: una altra mostra del mestratge de Josep M. Llompart

*El llac i la flama. Apunts sobre la poesia contemporània a Mallorca*¹ reuneix tres assaigs de Josep M. Llompart centrats en diversos aspectes i autors de la poesia mallorquina del nostre segle. El volum, igualment com

Els Nostres Escriptors (1996), és precedit per una extensa i aprofundida introducció a càrrec de Maria Antònia Perelló, en la qual s'analitzen detalladament els textos, se n'explica la procedència i se situen en el seu context.

El *Llac i la Flama*, el primer assaig, que dona títol al volum, és un treball format per tres escrits primerencs, que pertanyen als anys cinquanta, quan l'autor de *La literatura moderna a les Balears* encara s'iniciava en el món de les lletres. Com explica l'autora del pròleg, els símbols del *Llac i la Flama* «representen dues tendències estètiques oposades, entre les quals va oscil·lar la nostra poesia durant els anys cinquanta. D'una banda, el *Llac* significa la contenció pàl·lida, l'equilibri rigorós i l'harmonia apol·línica, que Llompart veu exemplificades en la poesia de Costa i de l'Escola Mallorquina. D'altra banda, la *Flama* al·ludeix a la passió encesa, a la innovació audaç i a l'esperit dionisiac, trets que, segons Llompart, es remunten a la poesia de Verdaguer, d'Alomar, de Rosselló-Pòrcel i de Cèlia Viñas fins a arribar a la Generació dels 50» (pàg. 7).

En tot el volum destaca l'interès per la figura de Miquel Costa i Llobera. Així, Costa ja ocupa el primer lloc d'*El llac i la Flama*: es tracta d'un text, *Valors i transcendència de la poesia de Costa i Llobera*, escrit el 1954 arran de la celebració



Josep M. Llompart.

del centenari del poeta pol·lencí. Llompart es proposa avaluar críticament el valor de la poesia costalloberia-na, tot sospesant-ne tant els aspectes positius com els

negatius. Però, sobretot, es fixa en aquells trets més universals que fan de l'autor d'*Horacianes* un model fins i tot per a aquells que pretenen trencar amb la tra-

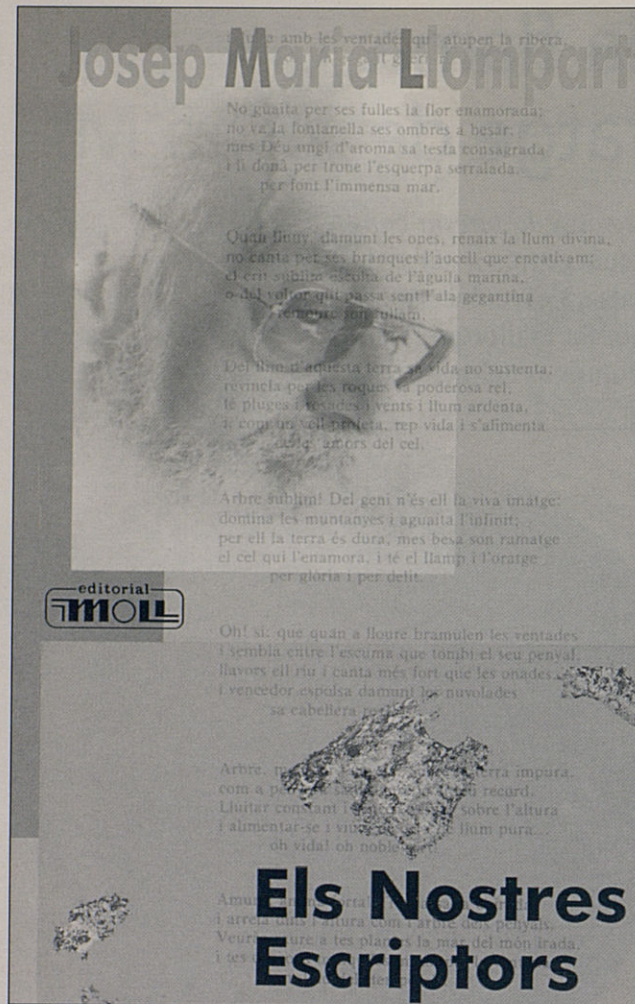
Al volum destaca l'interès per Costa i Llobera

dició lírica mallorquina. El segon apartat d'*El llac i la Flama* és un breu treball sobre Miquel Ferrà, un poeta que, tot i representar l'estètica de l'Escola Mallorquina, és per a Llompart un model tant d'una actitud cultural oberta com de fidelitat a la llengua. En diverses ocasions el nostre autor va explicar la seva relació amb Ferrà, un intel·lectual que mai no va transigir davant el franquisme. Finalment, per tancar el primer aplec del volum, *Poetes d'ara* comenta la producció lírica dels companys generacionals de Josep M. Llompart. Sens dubte, el text ofereix un interès especial per conèixer el seu pensament davant la renovació lírica produïda a partir dels anys cinquanta, de la qual el nostre autor participa i se sent portantveu.

La segona part del volum recull *Lliçó i exemple de tres escriptors balears*, una conferència que Llompart va pronunciar a Maó l'any 1965, en la qual aprofita alguns fragments de *La literatura moderna a les Balears*. En aquesta ocasió el nostre crític parla als oients menorquins de tres escriptors del canvi de segle: Miquel Costa i Llobera, Joan Alcover i Miquel dels Sants

Oliver. Novament el poeta pollencí torna a aparèixer i és elevat a la categoria de model. Imbuït pels objectius socials i nacionalistes característics del realisme dels anys seixanta, Llompart sobretot se centra en el missatge de fidelitat a la nostra terra i a la nostra tradició cultural que troba, amb matisos diferents, en cada un d'aquests autors del canvi de segle. Com apunta Maria Antònia Perelló al pròleg, a *Lliçó i exemple de tres escriptors balears* Llompart agermana Costa, Alcover i Oliver «pel seu esperit de fidelitat a la llengua i a la cultura catalanes», alhora que «desitja que els pobles de les nostres illes, més enllà de les petites diferències, en segueixin l'exemple d'autenticitat» (pàg. 28).

Finalment, *Costa i Llobera, el poeta i el mite* és una conferència inèdita, redactada a principis dels anys setanta, que ha estat transcrita —potser seria millor dir restaurada— per l'autora de l'edició. En aquest extens parlament Josep M. Llompart retorna un cop més al poeta pollencí. El to col·loquial dels textos orals és palès aquí, ja que es tracta d'un treball destinat a la



Portada del llibre

lectura en veu alta i no a la forma de la lletra impresa. Un altre cop, amb vint anys de distància respecte de *Valors*

El nostre crític es planteja què hi ha de permanent en l'obra del mestre

i transcendentia de la poesia de Costa i Llobera, el nostre crític es planteja què hi ha de permanent en l'obra

del mestre, què resta del seu mestratge líric i en què consisteix la seva lliçó.

Sens dubte, el valor d'aquests treballs de Josep M. Llompart sobretot resideix en el fet de permetre'ns entendre millor, no sols els autors comentats, sinó la crisi que va patir l'Escola Mallorquina, sobretot a partir del 1951, quan amb l'antologia *Els poetes insulars de postguerra* un nou grup de poetes amb uns plantejaments diferents i oposats a l'estètica tradicional va fer la seva aparició. I, alhora, aquests escrits ens fan més comprensible l'actitud dels nous autors davant la tradició: això és, l'assimilació crítica dels models, més que no pas el rebuig no sospesat, enfront de l'adoració idolàtrica practicada pels autors de l'Escola Mallorquina.

Pere Rosselló Bover

¹ Josep M. Llompart: *El Llac i la Flama. Apunts sobre la poesia contemporània a Mallorca*. [Introducció i edició a cura de Maria Antònia Perelló Femenia]. (Mallorca: Editorial Moll, 1998).

EL MIRALL

AMB EL SUPORT DE

GOVERN BALEAR





NOTÍCIES DE L'OBRA

FULL INFORMATIU

Núm. 32. Desembre 1998. C/ de la Impremta, 1. 07001 Palma. Tel 971 72 32 99. Fax 971 71 93 85. Dipòsit legal: PM 494 - 1991

La Nit de la Cultura, a un Casino estibat i en directe per TVC



Aspecte del Casino el passat dia 18 de desembre.

La Nit de la Cultura, que organitza cada any l'Obra Cultural Balear, va batre rècords de públic en la seva XII edició: més de 1.000 persones acudiren al Casino de Mallorca el passat dia 18 de desembre. L'emissió de l'acte per Televisió de Catalunya va congrega una audiència estimada de 300.000 espectadors.

La gala de la Nit de la Cultura, que fou presentada per l'actor Pepe Martín i l'actriu mallorquina Margaluz, va constituir una finestra oberta a la realitat de les illes Balears. Hi hagué actuacions de Tomeu Penya, del Cor del Teatre Principal i del pianista Rafel Nadal. Al decurs de la vetlada, també hi hagué espai per a les arts escèniques. Margaluz va representar un fragment d'*Espectacle Fo*, produït per La Lluna de Teatre. I l'actor Pepe Martín n'interpretà un altre, per primera vegada en

català, de l'obra cabdal de Camus, *La Caiguda*.

L'entrega de premis de la Nit de la Cultura va ésser retransmesa en directe pel Canal 33 i, en diferit per satèl·lit, per TVC SAT i TVC Internacional a tot Espanya, Europa i Amèrica.

La gran gala anual comptà amb molts ingredients: l'entrega de premis, les salutacions de personatges famosos, com Michael Douglas, per carta, o l'entrenador del Mallorca Héctor Cúper en vídeo i parlant per primer pic en català, l'emissió de reportatges sobre els diversos aspectes de *Mallorca entre dos segles* i la commemoració dels 15 anys de l'Associació Voltor. Cada assistent fou obsequiat amb un llibre: la Nadala 1998 de la Fundació Jaume I, dedicada al cinquantenari de Pompeu Fabra.

ELS PREMIATS

Antoni Martorell

Antoni Martorell Miralles, premi Josep M. Llompart, és organista i compositor (Montuïri, 1913). Va ser un dels pioners de la renovació de la música religiosa a partir del Concili del Vaticà II, tant a Roma com a Mallorca. La seva producció, publicada a Espanya, Itàlia i Amèrica, és extensíssima i, a Mallorca, es pot afirmar que, sens dubte, és qui més ha fet per

introduir la llengua catalana dins la música litúrgica, llegant un vast i orgànic corpus de cants i composicions inspirats en el folklore i tradicions de l'illa. Recentment, ha dedicat una tasca important de la seva vida artística a crear un corpus de música pianística per a joves estudiants inspirat en la música popular de les illes Balears. El president de Sa Nostra, Antoni Marí, va lliurar el guardó.



El llibre *El català al segle XIX*

L'obra *El català al segle XIX. De llengua del poble a llengua nacional*, de Pere Anguera i publicat per l'editorial Empúries, és la guanyadora del XVII premi Manuel Sanchis Guarner a la Unitat de la Llengua Catalana, instaurat i dotat amb 500.000 pessetes per la Fundació Jaume I, és atorgat anualment a un llibre escrit en català i publicat durant els darrers dos anys que signifiqui una contribució notable al coneixement de la llengua catalana en l'aspecte de la seva unitat o de qualsevol altre vessant paral·lel o relacionat amb el fi esmentat. Jaume Vallcorba lliurà el guardó.



Edicions Nura

El Premi Francesc de Borja Moll s'ha atorgat a Edicions Nura, capdavantera, en el món editorial menorquí, per la tasca realitzada al llarg de vint-i-cinc anys de recuperació i de projecció de la cultura menorquina, passada i present. Amb els 174 títols publicats del 1973 ençà, aquesta editorial ha fet possible tant el retrobament del públic menorquí amb la pròpia tradició com la consciència de l'aportació insular a la cultura catalana. El recollí Lluís Casanovas i el lliurà Miquel Vicens, president del Foment de Turisme de Mallorca.



Els organitzadors de la Trobada d'Escoles d'Eivissa

El Premi Emili Darder s'atorga als organitzadors de la I i II Trobada d'Escoles d'Eivissa perquè, en dos anys consecutius, amb el seu entusiasme i la seva constància, han aglutinat els alumnes, els pares i les mares i el professorat de tots els centres educatius d'Eivissa entorn de tallers, activitats participatives i una festa col·lectiva amb una assistència multitudinària i creixent, agrupats amb el lema *Junts per la Llengua*, com a signe de la voluntat i l'exigència de viure plenament en català.



Recolliren el guardó Isabel Ferrer, Catalina Torres, Gertrudis Torres, Antoni Manovelles, Joan J. Josep Guasch i Joan J. Torres.

Associació Sollerica de Cultura Popular

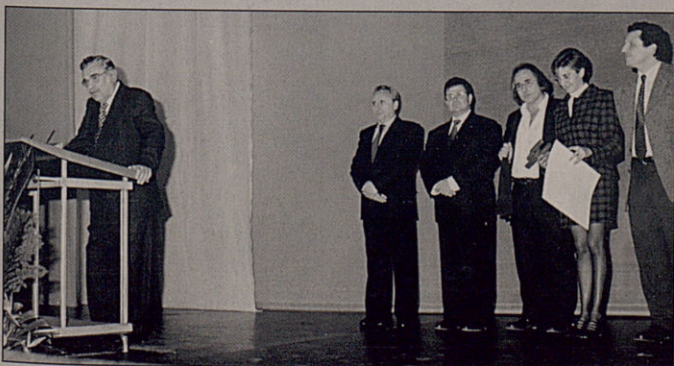
L'Associació Sollerica de Cultura Popular rep el premi Bartomeu Oliver per la seva tasca com a centre dinamitzador a nivell cultural i per ajudar a través de les seves activitats tot el que està relacionat amb la nostra cultura i la nostra llengua. La presència de l'Associació (i dels grups que la componen, com Aires Sollerics i la Mostra Internacional Folklorica) ha estat present sempre en les principals manifestacions o reivindicacions culturals del nostre país.



Guillem Bernat i altres membres de l'Associació amb el guardó.

Gran Enciclopèdia de Mallorca

La GEM, premi Gabriel Alomar de 1998, és una obra magna en què es reflecteix tota la realitat social, històrica, política i humana del poble mallorquí. Constituïda per 19 volums, ha continuat publicant el seu Atles i complements. Ha combinat el rigor científic amb una funció d'amplíssima divulgació popular de la cultura, és un formidable mitjà d'autoidentificació dels mallorquins i fa evident, des de la pròpia identitat, la unitat cultural i lingüística amb tots els territoris de llengua catalana. És una obra col·lectiva que ha aconseguit la participació de moltes persones i els millors especialistes de cada àmbit. Pere Serra, editor, que rebé el premi de mans de Llorenç Huguet, rector de la UIB, n'ha estat el promotor. El consell de redacció que també recollí el guardó estava format per Guillem Frontera, Llorenç Capellà, Margalida Tur i Pere Fullana.



Joves de Mallorca per la Llengua

Joves de Mallorca per la Llengua són els guardonats amb el premi Bartomeu Rosselló-Pòrcel. L'associació agrupa més de quaranta entitats i centenars de voluntaris i rep el premi per haver aconseguit amb alegria, civisme i creativitat, la participació als Correllengua, als Acampallengua i moltes altres activitats. Aquesta participació entusiasta de milers de joves de tota una generació és vital per al futur i la preservació de la identitat del nostre poble. Ignasi Ribas, antic president de l'OCB, va lliurar el guardó.



Miquel Àngel Casanovas i Joan Seguí

El Premi Miquel dels Sants Oliver s'ha atorgat, *ex aequo*, a *Història de les Illes Balears*, de Miquel Àngel Casanovas Camps, i a *Les Balears en venda*, de Joan Seguí Ramon: en el primer cas, per l'aportació rigorosa de la primera síntesi històrica del passat de les nostres illes; en el segon, per la construcció d'un discurs documentat al servei de la reflexió sobre el nostre present. Ambdues contribueixen, així, a la construcció d'un futur des del coneixement del passat i des de la visió crítica del present.





Taula de presidència. D'esquerra a dreta, Llorenç Huguet, rector de la Universitat de les illes Balears; Maria Antònia Munar, presidenta del Consell de Mallorca; Antoni Mir, president de l'OCB; Pere Sampol, vicepresident del Consell de Mallorca; Joan M. Pujals, conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya i Joan Fageda, batle de Palma, ambdós assidus a la Nit; i, Manel Suárez, la tinent batle de Calvià.



Pepe Martín i Margaluz, dos grans professionals de l'escena que posaren la seva experiència teatral al servei de la conducció de l'espectacle cultural que acompanyà el lliurament dels premis en la Nit de la Cultura.



L'escriptor Josep Vicent Marquès parlà sobre la situació de l'idioma al País Valencià.



El Cor del Teatre Principal, dirigit per Francesc Bonnín, va dedicar *Retorn de la primavera*, de Costa i Llobera, a l'autor de la música i premiat d'enguany, Antoni Martorell.



Mil persones feren costat als premiats al Casino de Mallorca. Tomeu Penya, acompanyat pel grup Gèminis, va interpretar tres cançons del seu darrer disc, *Penya al descobert*.

L'OCB, Premi Vila d'Ondara 1998

L'Obra Cultural Balear ha rebut un dels II Premis Vila d'Ondara a la Defensa de la Llengua, per la tasca duita a terme a nivell de països de parla catalana. El guardó ha estat compartit amb altres premiats d'enguany: els joves d'Ondara, l'Associació cultural Puig de la Llorença del Poblenou, Pere Riutort i l'Associació d'Editors del País Valencià.

L'escultura que s'entregà a l'OCB com a guardó representa l'Alt Rei En Jaume, amb la seva cimera llegendària, el qual entrà a Ondara només quinze anys després que a Medina Mayurqa, la capital musulmana de Mallorca. Des d'aleshores, i ja són gairebé vuit segles, les illes Balears i la Comunitat Valenciana comparteixen llengua i cultura.

PERE CAÑELLAS

LA UNIÓN
FA LA FORÇA

ENTREVISTA
Joana Mas

Pere Cañellas es troba al capdavant de la Federació Hotelera de Mallorca des del passat mes de maig. Ha arribat a la presidència des de la posició d'un hotelier petit i independent, i

amb el convenciment que la unió es bàsica per gaudir de fortaleza. La seva atracció pel món del turisme li ve de petit, quan el seu pare dirigia un hotel a Cala Millor.

Quan va començar en el món del turisme?

Vaig viure la meua infantesa a Son Servera, i el meu pare ja es dedicava a l'hosteleria; era veterinari, però curiosament dirigia un hotel. Jo, de petit, vaig viure aquest ambient, i em va atreure. Quan era jove, en els pobles, es vivia d'una manera molt simple, i baixar a Cala Millor, a la zona costanera, i veure el que era un hotel, amb marbre i luxe, era com una pel·lícula de technicolor. Allò era un món desconegut per a una persona que vivia en un poble com Son Servera. Després vaig estudiar Dret a Palma, encara que, en algun moment, em vaig plantejar estudiar Turisme. Però vaig acabar la carrera i vaig exercir, exclusivament, aquesta professió, durant 10 anys. Després va sorgir un problema en un hotelet que teníem llogat amb altres socis. A partir d'aquí, em vaig fer càrrec de l'administració d'aquest hotel a Cala Millor, i vaig compaginar la feina d'advocat amb l'hosteleria. Això va ser el primer contacte amb el que era una empresa. I així vaig començar a lluitar amb tot el que són els deutes, els proveïdors, els cuiners, etc... De cada vegada més vaig anar deixant la meua professió i em vaig dedicar a l'hosteleria. Llavors vàrem vendre la participació que teníem en aquell hotel i, amb altres socis, vàrem comprar el Bahía del Este.



Pere Cañellas ha desenvolupat la seva activitat hotelera a Cala Millor.

Com arriba a la presidència de la Federació Hotelera?

Per deformació professional. En el despatx, un s'acostuma a estar al corrent de les coses. A més, sempre he cregut que per tenir una mica de fortaleza hi ha d'haver unió, la qual cosa és bàsica. Com a hotelier independent i petit, l'única manera d'estar assabentat de les coses és associant-te.

Primer, vàrem associar-nos (els seus socis i ell) a l'Associació de Cala Millor, després d'un parell d'anys

en vaig ésser el president durant quatre anys. Després en vaig dimitir, i em vaig presentar com a candidat únic a

la presidència de la Federació, de la qual havia estat vicepresident durant tres anys.

Pot fer un balanç de la

temporada turística passada i una previsió per a la de l'any que ve?

Ha estat una temporada excel·lent, és una realitat innegable. Els dos grans mercats, l'alemany i el britànic, han funcionat molt bé; l'alemany millor que el britànic, i això ha fet que la temporada hagi sortit rodona. Els altres mercats també han funcionat, però són minoritaris. Crec que s'està consolidant el turisme com a indústria. Abans, l'exercici empresarial estava basat en la temporada, que eren cinc o seis mesos. Ara, de cada vegada més, hi ha hotels oberts durant l'hivern.

Creu que són encertades les iniciatives que duu a terme el Govern a favor de la desestacionalitat?

Des de fa anys, tant el Govern com els polítics en general han pres consciència del que és el turisme. Durant l'època de Cladera (antic conseller de Turisme) ja es va fer un pla d'embelliment molt important, en virtut del qual es varen invertir molts de milions de pessetes en infraestructures, la qual cosa va ser bàsica i va tenir un reflex immediat. Ara, amb el Pla Mirall i altres coses, s'estan duent a terme moltes obres de millora d'infraestructures i això és bàsic per encarar el que és la temporada d'hivern. Els clients ja no vénen pel sol i la platja; el que volen és trobar jardins, places, entorns agradables i, a més a més, el que apor-

«El bivultiu és dolent, però el mercat comanda»

ta l'oferta privada, com són els camps de golf, les pistes de tennis, bones carreteres per circular en bicicleta, etc. Des d'uns anys ençà, es fan una sèrie d'obres encaminades a la desestacionalitat, i això fa que el mercat s'estigui ampliant. Ara, pel març molts d'hotels de l'illa ja tenen obert.

El touroperador TUI va organitzar viatges a l'illa per Nadal i per a les baixes de gener.

Això també ho va fer fa dos anys i va ser una campanya molt exitosa. No fa gaires anys els espanyols anaven de *shopping* a Londres. (...) Nosaltres hem de trobar atractius suficients perquè els turistes vinguin a l'illa fora de la temporada alta.

Tenen les Balears aspectes que no s'han explotat gaire des del punt de vista turístic?

Tenim la gastronomia, que no ha arribat al turisme de masses; tenim botigues, en les quals ningú no hi havia pensat fins ara. No es pot menysprear cap parcel·la de clients, uns hi vendran per veure-hi museus i la Fundació Miró, d'altres hi vendran per comprar, els altres per jugar a golf o a tennis... Tots són importants.

A més d'atendre el turisme alemany i britànic, no convendria diversificar els mercats emissors?

És dolent el monocultiu, i en aquest cas el bicultiu.

Això és, en principi, negatiu, però el mercat comanda i a un empresari turístic que té un contracte amb touroperadors alemanys que li paguen puntualment i li omplen l'hotel se li fa difícil anar a cercar un mercat alternatiu. De fet, n'hi ha, però no deixen d'ésser mi-

noritaris; per exemple, el mercat espanyol, l'italià, el francès... Però, quan les coses van bé, és difícil deixar de tenir una quota del 80 per cent

de turistes alemanys, i anar a cercar belgues.

No hauria d'ésser l'Administració la que anàs a captar mercats alternatius?

L'Administració fa promocions per Rússia, Itàlia, i jo crec que no s'han de deixar de fer. És important tenir

camins oberts i tenir possibilitats per poder acudir a altres mercats quan fallin els mercats tradicionals. Però això no ens canvia la realitat. Vora els mercats alemany i britànic, els altres s'eclipsen. Els alemanys vénen a l'hivern i a l'estiu, i ara els britànics ja comencen a venir a l'hivern. No hi ha altres nacionalitats que vinguin amb aquesta intensitat. El que fan els hotelers és guardar petites quotes per a touroperadors espanyols, o suïssos, o belgues....

Creu que el turisme d'estiu ha arribat al límit?

El que ha arribat al límit és el turisme com a denominació general, i les infraestructures que suporten aquest turisme. I això ens du a parlar de la moratòria urbanística, que

ha estat acceptada de forma majoritària pel sector hotel·ler. Pensam que no es pot seguir construint ni es pot seguir deteriorant el territori, perquè ens quedarem sense atractius i saturarem el que són els serveis habituals... i això seria molt negatiu per al turisme i per a les empreses.

«Les companyies que han invertit a l'estranger han demostrat intel·ligència»

Les moratòries urbanístiques li pareixen vàlides només per a establiments turístics o per a altres tipus

de construccions?

A nosaltres, quan ens varen anunciar el decret, vàrem entendre que era una mesura positiva, però insuficient, perquè si et diuen que no podràs fer més hotels està bé, hi ha un sector paralitzat; però si no es pot fer un hotel i sí un bloc d'apartaments o de pisos per viure-



Cañellas és advocat de professió.

hi no hi guanyem res, perquè les platges, les carreteres i l'aigua, tant els utilitzen els turistes com els residents.

A més, la construcció d'apartaments pot derivar cap a una oferta il·legal

Suposa un risc perquè els propis hotelers o empresaris, davant la impossibilitat d'invertir en establiments turístics, es poden dedicar a invertir en edificis pseudo-turístics, on ja saben quina és la pràctica habitual.

Aquesta fórmula crea economia submergida, i això ens fa mal.

És partidari d'implantar una ecotaxa turística?

Això seria un gran error. El que s'ha de fer és millorar l'administració, fer una recaptació d'impostos més efectiva. Però voler carregar únicament i exclusivament sobre el turiste aquest pagament consider que no se sosté. Si fos així totes les ciutats d'Espanya ho podrien fer. El que cal és preservar moltíssim el que tenim i reforçar els atractius que tenim, però l'ecotaxa no és la solució.

Com veu la introducció de capital estranger a l'hoteleria balear?

Des del punt de vista d'hoteler independent ho veig preocupant. És un tema polèmic. Com a Federació ens és igual qui és el propietari de l'hotel, nosaltres estem units per treballar a favor d'uns objectius, independentment de qui sigui el propietari. Però des del punta vista de l'hoteler petit, em preocupa. És una parcel·la més que aconse-

gueixen els touroperadors dins el que és el paquet turístic. Molts d'ells ja tenen petites agències de viatges, després els avions, ara

volien entrar dins els hotels, alguns ja hi són. Arribarà un moment que interven- dran a tota la cadena del paquet turístic, i això ens pot perjudicar molt de cara a una lliure competitivitat. A l'hora de parlar de preus seria diferent si la majoria de les cadenes estiguessin en mans dels propis touroperadors. Des del punt de vista empresarial poden ser negocis molt interessants. Si jo tengués una cadena i

em vengués un touroperador, possiblement, si m'interessàs el pacte, l'acceptaria, perquè t'assegures una bona ocupació i uns beneficis molt interessants.

Què li sembla la unió de diferents empreses turístiques per crear companyies més potents?

Això és una reacció a la contra del que estàvem comentant abans. Els touroperadors estan envaint l'espai de l'hoteler i hi ha companyies d'aviació, hotelers i agències de viatges que volen muntar, o ja han muntat, un touroperador. Això és positiu i entra dins de

la lliure economia de mercat. És una fase que ja ha passat abans. Fa anys, als touroperadors els va interessar tenir hotels, tenien cadenes importants, però després el mercat va canviar i les varen vendre. Thompson tenia bastans d'hotels, i en un moment determinat els va vendre.

Com veu la inversió dels hotelers mallorquins a l'estranger?

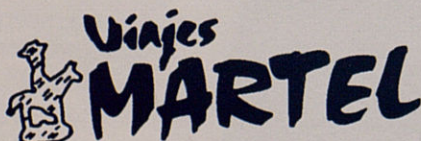
Ho veig com una postura molt intel·ligent. Era la sortida lògica a tenir el negoci en una illa on hi ha una limitació del territori. Qui vol créixer i té problemes de territori se n'ha d'anar a una altra part. De fet, aquestes companyies han obrat amb intel·ligència cercant nous mercats que, segons es diu, són més rendibles que aquest... no tenen estacionalitat, tenen problemes laborals més baixos que aquí, i això fa que tinguin molta rendibilitat. A més, s'està exportant una manera de fer molt a la mallorquina. Qui vol créixer ho ha de fer cap a fora.

«El client del futur voldrà estar molt informat»

•••

Pareix que la Conselleria de Turisme vol tancar aviat els hotels que no han complert amb el Pla de Modernització.

La Conselleria té una llista de 60 o 70 hotels que no s'han modernitzat. Si parlem en tants per cent, es veu que el percentatge és mínim, que la modernització s'ha produït en el 90 i busques per cent, amb la qual cosa només en queda algun de residual, i la Conselleria



VIETNAM

PREU: 344.500 PTA
DE L'1 AL 15 DE MAIG DE 1999

GRUP EXCLUSIU AMB ACOMPANYANT DES DE PALMA. • VISITANT SAIGON, HUE, DANHANG, HANOI, BADIA DE HALONG, ETC. • EXCURSIONS INCLOSES, ASSEGURANÇA TURÍSTICA, ETC.

L'IMPORTANT NO ÉS EL PREU, SINÓ EL QUE INCLOU

Informes i reserves: OMS, 50-B. Box 696 • 07003 Palma (Mallorca)
Tel. 971 72 38 42 • Fax (971) 72 69 42 • e-mail: www.viajesmartel.com

ENTREVISTA

• • •

s'adreça a aquest percentatge. Els diu que hi ha una legislació que s'ha d'acomplir, i nosaltres des de la Federació hem aprovat aquesta llei. Els hotels que encara no s'han modernitzat crec que estan a punt de demanar la baixa, que estan en un moment d'indecisió. La Conselleria el que vol és que aquests hotels es defineixin d'una vegada.

Han millorat les Balears en matèria de promoció a l'exterior?

S'està invertint bastant en promoció, encara que nosaltres, des del punt de vista promocional, creim que s'hi hauria d'invertir molt més. El pressupost és de més de mil milions de pessetes. Veient la incidència del turisme a les Illes, ens hauríem de preocupar de fer promoció especialitzada, encaminada a la temporada baixa. Hauríem d'estar presents a moltes fires. Es tracta de fer un esforç per fer conèixer, als potencials clients, atractius que no tan sols són el sol i la platja.

Quins són els trets principals de Mallorca que poden formar una imatge diferenciada i atractiva per al turisme?



Al president de la Federació ja de petit l'atreia el luxe dels hotels.

Hem de fer conèixer atractius diferents al sol i la platja. És molt important ser diferents, que curiosament és un atractiu turístic... i lògicament s'ha de potenciar la nostra cultura; l'idioma, que és un atractiu més, i

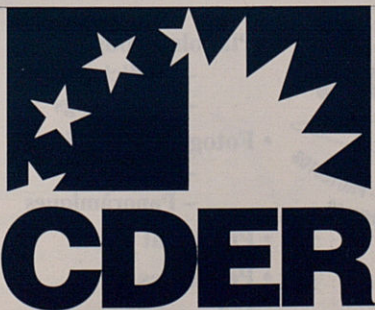
s'ha de potenciar la gastronomia. Hem de fer l'esforç de vendre això.

Es podrien vendre les festes populars més conegudes, com els foguerons de sant Antoni, per exemple.

Això es va parlar, dins el pla de desestacionalització que vàrem estar estudiant juntament amb el Govern i l'aportació de molts de municipis i associacions locals. Vàrem parlar d'integrar el turista dins les festes locals: en l'hivern hi ha festes importants com els foguerons de sant Antoni i d'altres, i els turistes no se n'assabenten. Són festes tancades, i el que s'ha de fer és promocionar aquest tipus de festes i fer-les conèixer.

Quin paper creu que han de desenvolupar els hotelers dins la vertebració i potenciació de la societat civil?

Els hotelers estan concentrats en la Federació, i el nostre paper és molt important, perquè és un sector que mou molta part de l'economia d'aquestes illes, i això ens fa tenir un paper protagonista, a vegades positiu i d'altres negatiu. Com a part de la societat civil hem d'ésser presents a tots els foros, hem d'acomplir el nostre paper com a grup de pressió davant els governs i les administracions... consells, ajuntaments, etc... perquè en tot allò que es faci es tenguin en compte la filosofia del turisme.



**Consorci per al
Desenvolupament Econòmic
del Raiguer**

Informau-vos al CDER,

**Carrer dels Sallers, 25
07300 Inca
Tel. 971 88 70 07
Fax 971 88 70 08
e-mail: cder@oninet.es**

Amb el suport de:



GOVERN BALEAR



COMISSIÓ EUROPEA

Quina importància té disposar d'un ple autogovern tant per al sector com per a la societat en general?

Creim que l'autogovern és bo, i com més competències tenguim el Govern Autònom, millor; de fet, ho hem palpat en matèria turística. Quasi totes les competències en matèria turística estan transferides, i gràcies a això hem pogut desenvolupar una sèrie de normes pactades amb l'executiu, amb el qual sempre hi ha hagut contactes... Ara s'ha anunciat una llei turística, sobre la qual ja ens demanaren el parer, i si haguéssim d'esperar això de l'Administració central seria pitjor. El millor és resoldre les coses dins la pròpia comunitat, que no des de Madrid, o de Brussel·les, la qual cosa encara és pitjor.

Què li falta a l'actual Estatut d'Autonomia?

Això no és un tema del qual s'hagi parlat dins la patronal. Jo n'he de parlar des del meu punt de vista. Pens que l'Estatut d'Autonomia és totalment millorable i que hauríem d'aconseguir més competències i una autonomia equiparable a la de les comunitats històri-



ques com la de Catalunya, que està molt a prop nostre i a la qual, en segons quines coses, ens hauríem d'assemblar molt.

Faran cas els hotelers a les advertències de Rodrigo Rato de no apujar els preus en el sector del turisme?

Quan Rato parla d'això no es referix a l'hosteleria mallorquina. Nosaltres no

podem incidir en l'IPC nacional, perquè el 90 % del clients són estrangers, i així influiria en l'IPC dels seus països d'origen. Per a nosaltres, significa una entrada importantíssima de divises, i com més divises entrin, millor. Rato sap que s'ha de controlar la inflació, i per això es veu obligat a fer cridades d'atenció a sectors generalitzats, i el sector turístic n'és un.

Com creu que serà el turista de l'any 2000?

El turista sabrà molt bé el que vol. Estarà informatitzat i tindrà molts de coneixements sobre les ofertes. Tindrà molta importància la Internet. Jo m'imagín un senyor que estarà dins casa seva i que a través de l'ordinador es traslladarà a qualsevol part del món, i immediatament sabrà quins avions hi ha, els hotels, els preus i, fins i tot, podrà fer-ne la reserva immediatament. Supòs que, davant d'això, els touroperadors hauran d'intervenir d'alguna manera. El client del futur voldrà estar molt informat. En matèria turística, de cara al futur, també serà molt important la formació. Serà fonamental comptar amb escoles, com la que tenim, l'Escola d'Hosteleria, i que siguem professionals. Hem de fer un esforç per dignificar la professió. Pel fet d'haver estudiat no és necessari ser director, un pot haver estudiat i ser un excel·lent cambrer, cuiner... Hem de dignificar la professió, valorar amb la mesura adient cada categoria professional. Els que treballen en el món del turisme no poden estar de trànsit, han d'ésser professionals.

salomart s.l.

MANUFACTURES EN PELL I MARROQUINERIA
CA N'ADRIÀ, S/N - STA. MARIA DEL CAMÍ
TELÉFON 971 62 12 15 - MALLORCA

Jaume Salom Bover



Plaça Rosselló, 4A, 3r
Tel. 971 72 33 56
Fax 971 71 89 01
07002 Palma (Mallorca)

- Plànols Topogràfics
 - Medicions
 - Replanteigs
- Fotografies Aèries
 - Verticals
 - Panoràmiques
- Publicitat Aèria
- Peritatges
- Valoracions
- Projectes Agrícoles
- Estudis Mediambient

Pau Obrador

Els éssers humans som l'única espècie que reïm i que desenvolupam una dimensió còmica de la nostra existència: totes les societats humanes, sense excepcions, riuen i tenen sentit de l'humor. Malauradament els nostres filòsofs, psicòlegs, literats i sociòlegs no s'han dedicat gaires vegades a meditar sobre un fet tan intrínsecament i exclusivament humà com és la comicitat. Més enllà dels llibres d'acudits i les sèries còmiques de televisió no sembla haver-hi una producció, feta des de la seriositat i la reflexió, gaire voluminosa. I, molt sovint, a la poca

binar en una mateixa obra filosofia, psicologia, sociologia, humor jueu, elogis a Oscar Wilde i, com no podria ser d'altra manera tractant-se d'un sociòleg de la religió i la teologia, és una mirada diferent i oberta a un fenomen esmunyedís i efímer, com la comicitat, l'humor i la folia.

Per a Peter Berger, la comicitat s'ha d'explicar des d'una perspectiva similar a la que s'usaria per entendre els somnis: la dimensió còmica és una evocació a un món diferent al de la vida quotidiana, és una altra realitat enmig de la realitat habitual de cada dia ("un àmbit finit de significació" seria la paraulota). En definir-se així, l'humor és vist, també, com una manera diferent de percebre les coses, i per tant com una via per accedir a aspectes ocults de la realitat. Una mirada des de la reflexió i la distància basada en l'evocació, en la incongruència i en l'establiment, al seu interior, d'unes altres regles en què, generalment, les limitacions de la condició humana desapareixen.

I en la mesura que, la comicitat, l'entendem com un contramón, no podem deixar de banda les possibles qualitats subversives i alliberadores que té. Riure —que fisiològicament és ja una descàrrega, una alliberació— ens permet dubtar de l'ordre existent, ens permet veure que les coses no tenen per què dubtar de l'ordre existent, ens permet veure que les coses no tenen per què ser tal com són ara: És una petita escletxa de llum —de seny— dins la realitat de cada dia, que pot evitar que l'opressió i l'alienació, dins els jardins encantats en què vivim, no siguin totals. Alhora que ens allibera l'humor és, també, una promesa de salvació: és un flaix que et permet veure un altre món sense limitacions, millor, més perfecte, al qual només resta que hi depositem la nostra fe, és a dir, la intuïció que la promesa de salvació no serà defraudada. Només així podem entendre la frase que conclou el llibre: "La nova sensibilitat còmica constiuieix potser, simultàniament, el taló d'Aquil·les de la modernitat i la seva possible salvació".

Riure

reflexió que hi ha, li espera un futur similar al que va tenir el llibre disputat i desitjat a la famosa novel·la *El nom de la rosa*: qui no recorda les peripècies i les raons del bibliotecari per amagar i fer desaparèixer el segon llibre de la poètica d'Aristòtil, que tractava precisament sobre la rialla i la comèdia?

A la fi, tenim entre les nostres mans una obra que intenta desfer el conflicte que hi ha entre la rialla i la paraula seriosa: *La rialla que salva*, primer títol d'una nova col·lecció d'assajos de l'editorial La campana, és una reflexió sobre la comicitat com a experiència humana fonamental. L'autor no és altre que Peter Berger, sociòleg nord-americà ben trempat d'origen vienès, que ha marcat profundament la sociologia de la segona meitat del segle XX; i el traductor al català és Joan Estruch, sociòleg ben conegut a Menorca pel seu estudi sobre els suïcidis a l'illa. La traducció catalana, fet ben poc normal, és la primera versió no anglesa d'aquesta extraordinària obra assagística apareguda només tres setmanes després que es publicàs l'original anglès.

La rialla que salva és un d'aquells rars assajos que, sense deixar mai de ser seriós i rigorós, passa molt bé i et fa riure i molt. Berger és capaç de com-

La Nostra Terra, una nova publicació a l'abast del subscriptors d'El Mirall

L'any 1999 els subscriptors d'El Mirall podran gaudir d'una nova publicació que s'ofereix inseparablement amb la revista que edita l'Obra Cultural Balear: es tracta de *La Nostra Terra*. Amb la publicació d'aquesta revista, es recupera una capçalera històrica que va aparèixer, des de 1928 fins al 1936, vinculada a l'Associació per la Cultura de Mallorca, el precedent històric de l'Obra Cultural Balear. *La Nostra Terra* s'entregarà als subscriptors, dos cops a l'any, juntament amb 10 números d'El Mirall al preu de 5.000 pessetes. Aquesta

oferta representa un estalvi de 3.000 pessetes anuals en relació al preu de venda als quioscos, per separat, de la revista (500 pessetes cada exemplar) i de *La Nostra Terra* (1.500 pessetes cada número).

Des de fa dos anys, *El Mirall* ha anat ampliant l'oferta als seus subscriptors fins a arribar a publicar 10 números anuals, els quals han estat ben rebuts pels lectors fidels a la línia editorial de la revista. El proper mes de febrer, la publicació arribarà al número 100 i ho volem celebrar amb una millora, tant de la maquetació com dels continguts, que

esperam que accepten. A l'augment progressiu dels números de la revista, ara s'hi suma l'entrega d'una nova publicació.

La Nostra Terra, revista de literatura, art i ciències, se centrarà en la realitat de les illes Balears i l'àrea lingüística catalana, però també farà un seguiment del que passa a altres indrets del món. La publicació d'aquesta revista té com a objectius: ser un instrument de comunicació globalitzador de la cultura catalana a Mallorca; permetre l'actualització i difusió d'un pensament nacionalitzador; interrelacionar intel·lectuals, estudiosos

i escriptors i fer una tasca de difusió cultural lligada, especialment, a la producció a les illes Balears.

La capçalera de *La Nostra Terra* va aparèixer el gener de 1928 i, sense ser una publicació política, defensà sempre un autonomisme nacionalista. A més, es convertí en l'exponent de l'ideari de l'estètica noucentista i fou considerada portaveu de l'Escola Mallorquina. La publicació va seguir amb interès els corrents literaris i ideològics del moment i dedicà un gran esforç a promoure la modernització política i cultural de Mallorca.

iMac.

Ho sentim, no és beige.



El teu Centre Apple és

XIPS

 Servei Tècnic
Oficial Apple

Mca. S.L.

 Distribuidor
Autoritzat Apple

C/ Sant Joaquim, 9 Tel: 971-76.06.76 Fax: 971-76.04.26 07003 - PALMA
Delegació a Menorca: Tel: 907 28 29 56 Fax: 971-35.28.43

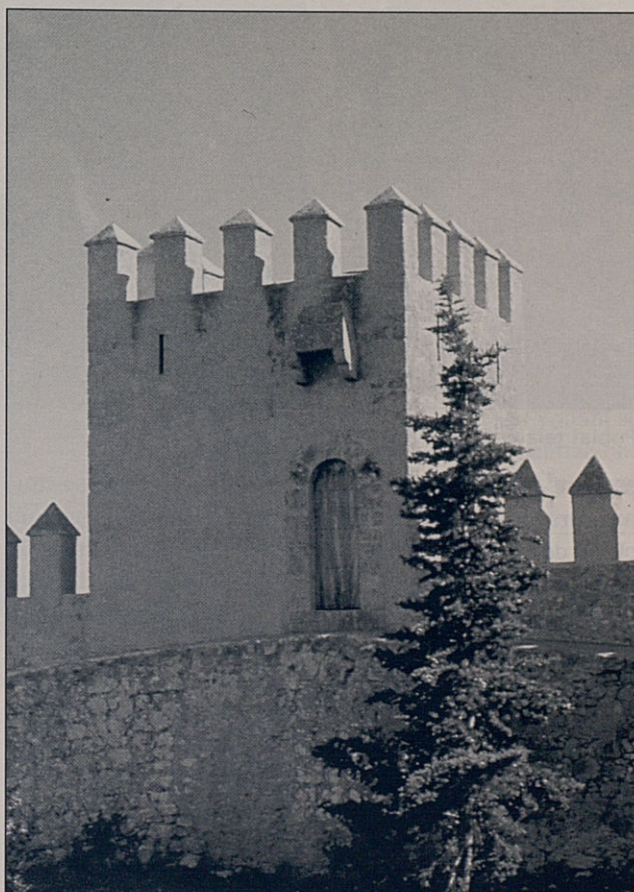
<http://www.intotelecom.es/xipsmenorca> xipsmca@readysoft.es

Artà i la seva acrópoli de l'Almudaina

En aquest número d'*El Mirall* continuam els itineraris de Conèixer la Part Forana, una activitat integrada dins el

programa Universitat Oberta de la Universitat de les Illes Balears. Ara us en presentam el vuitè, Artà.

El municipi d'Artà compta amb 5.971 habitants (dades de 1996) i una superfície de 139,8 km². La vila, centre de la subcomarca de la península d'Artà, ofereix molts de punts d'interès monumentals, encapçalats per l'acròpoli de l'Almudaina. Començam la visita pel recinte de l'Almudaina. L'actual perímetre de murades marca l'àrea del nucli islàmic, anomenat l'Almudaina; l'alqueria d'aquest mateix nom, en el Repartiment de 1230-32, fou donada per Jaume I als monjos premonstratsos de Santa Maria de Bellpuig, i constituí l'embrió de la vila d'Artà que, fins al s. XV, es digué Vila de l'Almudaina. L'any 1622 els paraments i les torres del recinte foren reformats; recentment ha estat objecte d'una restauració. L'accés al conjunt es fa per una llarga escala, bastida el 1914, que apareix acompanyada per un viacrucis. El recinte compta amb set torres semicirculars i una de planta rectangular, la torre de Sant Miquel, que mostra un portal rodó protegit per un matabà. Les murades són coronades per merlets i tenen corredor de ronda. Vora l'església hi ha una casa amb un portal d'arc rodó, dues finestres gòtiques i una de renaixentista.



Murada de l'Almudaina

El santuari de Nostra Senyora de Sant Salvador ocupa part del recinte de l'antiga Almudaina islàmica. Després de la conquesta catalana els monjos premonstratsos hi construïren el primer oratori de Sant Salvador d'Artà. L'edifici medieval fou enderrocat l'any 1820

perquè havia servit de llatzeret per als malalts de la pesta d'aquell any. L'edificació actual fou aixecada entre 1825 i 1832, dirigida per J. Rosselló. La façana del temple s'acabà el 1870. Presenta dos cossos horitzontals superposats; el més baix conté l'atri i mostra un portal de llinda;

el cos superior té un bloc central amb rosetó i un frontó triangular coronat per una espadanya i dues torres laterals. L'atri té coberta de tres trams de volta d'aresta i data de 1868. L'església té planta de creu llatina, amb capçalera quadrangular. La coberta és de volta de canó amb llunetes i, al creuer, de cúpula sobre quatre columnes jòniques. Les pintures de la cúpula són de J. Ferrer. La imatge de la Mare de Déu de Sant Salvador és de gran antiguitat —de tradició romànica—, fou restaurada l'any 1953 i es troba rere l'altar major. Al llarg de l'alçat del temple, s'hi conserven set llenços de temàtica històrica. L'església parroquial de la transfiguració del Senyor es documenta l'any 1240, quan el bisbe de Mallorca, Ramon de Torrella, cedí a fra Ramon de Fraga, prior dels monjos premonstratsos de Bellpuig, la gestió i els drets sobre la nova parròquia d'Artà, amb l'església situada en el mateix indret on es troba l'actual edificació. La primitiva església de Santa Maria d'Artà surt documentada a la butlla papal d'Innocenci IV, de 1248. La primera construcció gòtica fou enderrocada en la segona meitat del segle XVI i substituïda per l'actual, que és de tradició gòtica. Les obres duraren

Després de la conquesta catalana, els monjos construïren l'oratori de Sant Salvador

molt de temps, ja que començaren el 1571 i no acabaren fins al 1818, quan es tancà la darrera clau de la volta. En la segona meitat del segle XIX s'acabà la façana i l'ornamentació. La titularitat del temple passà de santa Maria a la transfiguració del Senyor. El portal major és neogòtic; al capdamunt hi ha un rosetó, amb un escut i un nínxol amb la imatge de Jesús; el coronament és una arqueria ogival amb definició triangular i una creu lobulada al capdamunt; als costats, coronen el temple sengles torretes amb arcs ogivals. Els laterals de migjorn i de tramuntana presenten vuit contraforts units en la part superior per set grans arcs rodons, els quals acullen altres set finestres ogivals. A la part de la capçalera s'aixeca el campanar, de planta poligonal. L'interior de l'església té una sola nau amb planta rectangular i amb capelles laterals; la coberta és de volta de creuer, dividida en sis segments. L'absis és poligonal amb cinc trams separats per nervadures. Dels retaules de les capelles, en destacam el del Nom de Jesús, el del Roser i el de sant Antoni. La Posada dels Olors (Residència de persones majors) (C/ del Pou Nou, 13) era la residència que els propietaris de la gran possessió artanenca d'aquest nom tenien a la vila d'Artà. L'any 1566 apareix documentada la posada com a propietat de Pere Sanxo i Font dels Olors. Per donació de la propietària, dona Maria Ignàsia Morell, a l'Ajuntament d'Artà, el casal es convertí en residència per a



Poblat talaiòtic de les Païsses.

persones majors, que s'inaugurà l'any 1983. Les obres de reforma respectaren al màxim el caràcter antic de l'edifici. La façana s'alça davant una carrera enjardinada, centralitzada per un corredor amb emparat de ferro, que porta la data de 1888. El frontis té alçat de tres plantes; la planta baixa és presidida pel portal forà, amb arc escar-

ser, al capdamunt del qual hi ha l'escut, amb cartel·la barroca, de la família Font. La segona planta mostra sis finestres balconeres. A la tercera planta, el porxo té sis finestres rectangulars. De l'interior, en destacam el vestíbul, l'actual sala d'estar, el menjador, la sala d'actes, una petita capella i els antics estables per als cavalls.

El Museu Regional d'Artà

(C/ de l'Estrella, 4) se situa en un antic edifici, denominat Can Sard, pertanyent actualment a la Caixa d'Estalvis "Sa Nostra", i que fou restaurat en la segona meitat d'aquest segle. Té tres seccions: arqueologia, història natural i etnografia. Aquesta darrera secció mostra una exposició didàctica sobre l'obra de

palma, és a dir, el treball del garballó, activitat tradicional artanenca. La secció d'història natural conté més de 600

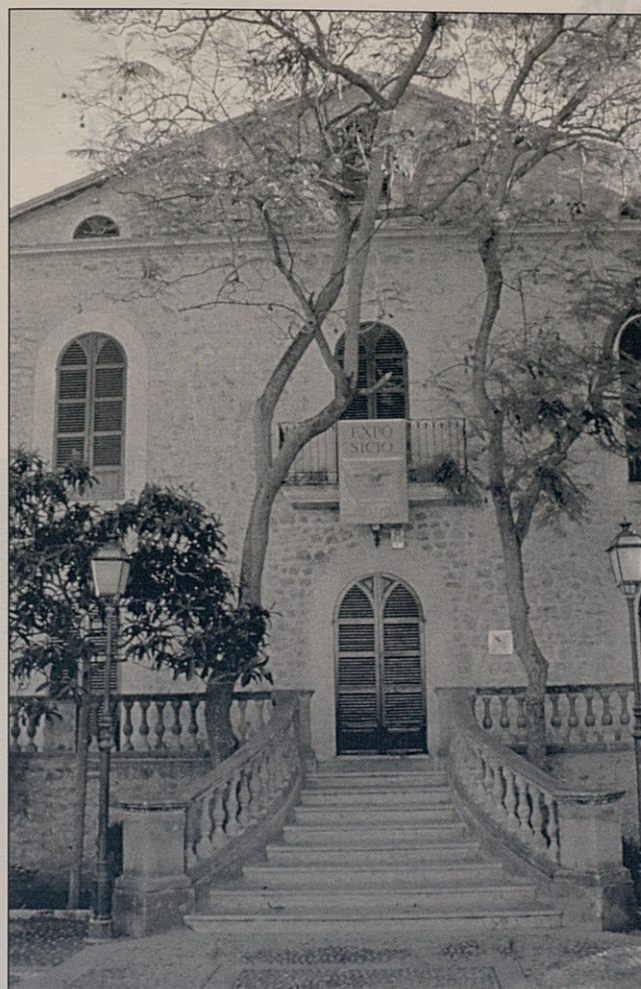
exemplars d'animals dissecats i de plantes. La secció d'arqueologia té materials corresponents al pretalaiòtic i al talaiòtic. D'època talaiòtica final són els anomenats *Mars Balearicus*, tres figuretes de bronze que representen guerrers, procedents dels jaciments de

Son Favar i Can Amer; actualment el museu conserva les còpies, ja que els originals es troben dipositats, des de 1983, al Museu de Mallorca. Una altra sala conté objectes més moderns, com imatges religioses, plats, pots d'apotecaria i un clavicordi policromat. El convent de Sant Francesc (C/ del Convent) té el seu precedent en la primera fundació franciscana situada fora vila, al lloc conegut amb el nom de Mostir Vell, l'any 1581; poc després es traslladren a l'indret actual. L'any 1835 el convent fou exclaustrat. L'església és d'estil barroc i l'element més interessant de l'antiga instal·lació conventual és un claustre barroc del segle XVII.

La vila d'Artà compta amb diversos casals, que eren propietat de les famílies benestants del municipi. En destacam Can Sanxo de la Jordana (Plaça d'Espanya,

La posada dels Olors apareix documentada l'any 1566

• • •



Ca na Batlessa.

3), amb portal rebaixat presidit per un escut de la família Sanxo; la façana presenta un total de cinc balcons, tres dels quals amb barana de ferro. Can Rafel Blanes (C/ de Rafel Blanes, 14) és un altre dels casals que esmentam; té el portal forà amb dues columnes jòniques sobre sòcol, que sostenen un timpà dins el qual hi ha un escut.

Presenta cinc balcons, tres dels quals tenen barana de ferro forjat. La façana mostra pintures de columnes i arcs. També remarcam Ca na Batlessa (C/ d'Antoni Blanes), un

casal d'estil tradicional amb elements eclèctics; s'aixeca damunt un sòcol emmarcat de balustrada, enmig d'un jardí ample; té dues plantes d'alçat, amb portal de llinda i coberta de dos aiguavessos; actualment és propietat municipal, conté la biblioteca municipal i acull exposicions d'art i reunions d'associacions culturals.

El Museu Regional pertany actualment a Sa Nostra

•••

Als afores de la vila, aproximadament a un quart d'hora a peu de l'antiga estació del tren, es localitza el poblat talaiòtic de les Païsses. El poblat va ser excavat

des de 1959 i durant més d'una dècada per un equip arqueològic italià dirigit per Giovanni Lilliu. La gran murada és de planta semi-ovalada, amb tendència rectangular. El parament exterior és de grans blocs verticals i l'interior, de pedres més petites. Una de les parts més importants és el portal d'accés, que es

troba complet i ben conservat. Els brancals són dos grans monòlits de base àmplia sobre els quals descansa una enorme llinda. El talaiot es troba situat enmig del poblat. Al seu voltant se situen diverses habitacions en forma radial. Una gran

habitació rectangular presenta les bases de columnes, i per això se l'anomena sala hipòstila. Pogué tenir una funció primària de caràcter comunal. Amb el temps, degué derivar cap a altres funcions, com la de molta col·lectiva de gra. La durada de l'ocupació d'aquest poblat fou llarga, fins i tot en època

romana, ja que arriba fins al segle II de la nostra era. Davant el portal de la murada, un monument recorda el poeta Mn. Costa i Llobera i el seu poema *La deixa del geni grec*, ambientat en part en aquest poblat talaiòtic.

Gaspar Valero

Als afores de la vila es localitza el poblat talaiòtic de ses Païsses

•••

Hotel Rural Es Figueras Nou



Restaurant
Es Pati de Montuiri

Cra. Montuiri - Sant Joan, km 0,7
07230 Montuiri (Mallorca)
Tel. 971 64 67 64 - Fax 971 64 67 47



Pianos Can Garcias®

Pere Josep Garcias

Pianer



GROTRIAN-STEINWEG

MÚSICA

Les altres veus Pau Debon, la cara d'Antònia Font

Em parlen d'Atòmics-Rècords, una discogràfica mallorquina que comença, impulsada per T. Janer i T. Rubio. Sé, per altres fonts, que no ha estat l'única marca interessada pel debut discogràfic de Pau Debon i

la seva banda, que van començar per passar-s'ho bé i ara la cosa ja els fuig de les mans. Bon senyal. Potser, quan m'estigueu llegint, se'n trobarà ja el primer disc, encara sense títol, a les botigues.

Per què Antònia Font? Cercàvem un nom que cridàs l'atenció, i de, moment, funciona. És el nom d'una amiga nostra, però el vam triar a l'atzar.

Quina música o bandes t'han influenciat?

Andrés Calamaro, els sud-americans.

En quin gènere emmarca-ries la vostra música?

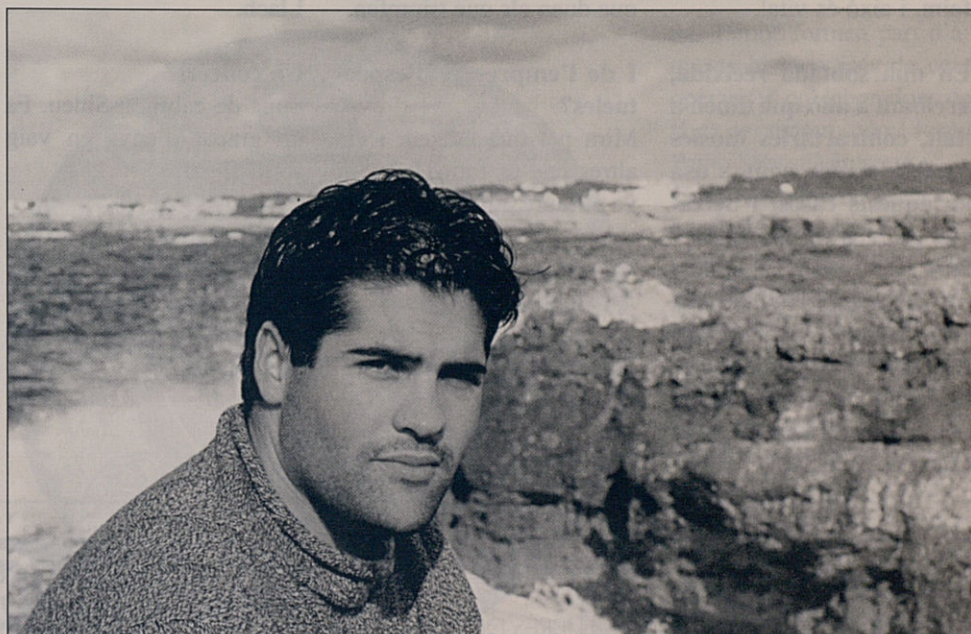
Rock-folclòric, rock amb tango, bossa nova, reggae...

Quin és el teu rei o reina en la música?

Cap. N'hi ha molts de bons, però no en tenc cap.

Què penses de les subven- cions a la música cantada en català?

S'hauria de potenciar molt, és el que cal. Hi ha molts de grups que no acaben de pujar. Nosaltres ens hem tro-



Pau Debon.

bat en concursos en els quals érem els únics que cantàvem en català, els altres ho feien en anglès i castellà.

Què penses dels que acu- sen els que canten en cata-

là de tenir-ho més fàcil, i a cops, de funcionaris?

Entenc aquesta polèmica, la primera temporada els que sortiren triomfaren per can- tar en català, d'acord. Però al cap i a la fi som a la nostra

terra i, si el que triomfa aquí és d'aquí, és el que toca.

Et dediques sols a la mú- sica?

No, vaig començar un poc com a afició, i ara veig que



**ESPECIALISTES
EN ARTICLES
DE MUNTANYA,
CÀMPING, ESQUÍ
I ESCALADA**

**ES
REFUGI**

VIA SINDICAT, 21 (pati interior)
Antic Edifici del Sindicat Forà
Tel. 971 71 67 31 • Palma

MÚSICA

funciona. Estic estudiant Geografia, que és en el que confii treballar en un futur. També m'agrada jugar al voleibol, són coses que no vull deixar.

Tens la banda que t'agradaria tenir?

Sí, n'estic molt content, funcionam car, els cinc estam convençuts del que feim, i això és vital.

En una sobtada reeixida, arribant a allò que diuen a dalt, contractaries músics professionals, com s'usa en aquests casos, i deixaries els teus companys?

No, a la inversa. En el nostre cas seria el guitarrista, Joan Miquel Oliver (també La Fosca i Fora del sembrat) el qui ho hauria de fer. Sense ell i els seus temes el grup no existiria.

Com definiries l'època que t'ha tocat viure?

Bona, si ho saps dur bé pots arribar molt lluny, si t'ho cures es pot viure bastant bé. La qüestió laboral pot ser que sigui un problema

Què és el que no suportes dels músics?

Un poc la solitud que duen els que són a dalt, la vida que duen els que triomfen.

I de l'empresari d'espectacles?

Mira pel que és seu, i els altres que es fotin. La gent va a treure duros.

A on vares nèixer?

A Palma, el 1977.

D'on et sents?

De Catalunya.

Un objectiu?

Estar satisfet del que pugui arribar a fer. Viure amb bona consciència

Què canviaries del món de la música?

De moment, res. Però jo encara som un principiant. Em falta molt per viure.

Una cançó o un tema?

Que tinguem sort, de Lluís Llach.

Un concert?

Sopa de cabra, a Sineu. Fa un grapat d'anys en vaig sortir flipat.

Un himne?

La Balanguera

Un estil musical que no puguis suportar?

Tecno-dance, màquina...

Un llibre?

Mecanoscrit del segon origen, de Pedroló.

Com arreglaries el tema de la droga?

No en tenc ni idea.

Quan eres nin, pensaves a pujar a l'escenari?

Tocava la guitarra i m'interessava la música, però no m'ho imaginava mai, fou l'atzar.

Alguna mania abans de pujar a l'escenari?

Mania no, necessitat: un caramellet de menta, i va millor.

I quan hi ets, què penses del públic?

Pens, i he de pensar, que s'ho passen superbé amb nosaltres, per ara em divertesc perquè és així. És extraordinari.



LLIBRES DE TOTS
ELS PAÏSOS
CATALANS

⌘

LLIBRES INFANTILS
I JUGUETES

⌘

LLIBRES DE TEXT

⌘

DISCOS I CASSETTES

⌘

SERVEI
DE LLIBRES
ESTRANGERS

Carrer d'en Rubí, 5
Tel. 71 38 21
07002 Palma (Mallorca)



Pianos Can Garcias

Pere Josep Garcias

C/ Joan Maura, Bisbe, 10 - Palma (Mallorca)
Tel. i Fax: 46 20 16

VENDA DE PIANOS VERTICALS I DE COA

Primeres marques europees

BLÜTHNER • BÖSENDORFER • C. BECHSTEIN • FEURICH • FÖRSTER
FURSTEIN • GAVEAU • GROTRIAN-STEINWEG • HOFFMANN • IBACH
KEMBLE • KINGSBURG • OTTO-BACH • PETROF • PFEIFFER • PLEYEL
RAMEAU • RÖNISCHE • RÖSLER • SAUTER • SEILER • SCHOLZE
STEINGRAEBER & SOHNE • WAGNER • WEINBACH • ZIMMERMANN

Especialistes en pianos per a professionals i pianos d'estudi
El millor servei post-venda. Més de 50 anys d'experiència

AFINACIONS • REPARACIONS • RESTAURACIONS
LLOGUER DE PIANOS NOUS O RESTAURATS
INSTRUMENTS HISTÒRICS
(CLAVICÈMBALS • FORTEPIANOS • ORGUES LITÚRGICS)
PIANOS ELÈCTRICS • ACCESSORIS • TRANSPORTS

TENDÈNCIES

Àlex Volney

Gaspar Homar, no tan lluny de Mallorca

Una bona col·lecció de fotografies, plaques de vidre positivades per ell mateix, confirmen que Gaspar Homar (Palma, 1870 - Barcelona, 1955) no va ésser tan lluny de Mallorca com la seva obra major pareix demostrar. L'origen dels seus pares, Bunyola i Felanitx, i un nombre

considerable d'imatges preses a dones de la família vestides de pagesa o a alguns paisatges de la seva illa nadiua, són el testimoni que aquest moblista i dissenyador del Modernisme tornava una i una altra vegada a Mallorca, on en conservava les arrels.

Ara, més de trenta anys després de la mort de l'artista a Barcelona, el Museu d'Art Modern de Catalunya, en una coproducció amb la Fundació la Caixa, ha recuperat bona part de les seves creacions, ha propiciat un estudi complert de la seva trajectòria i ha fet possible que aquesta excel·lent mostra es pogués veure a Palma, on va néixer Homar, i en concret al Gran Hotel, un edifici coetani.

Així i tot, la història que donaria renom a Gaspar Homar va transcórrer a Barcelona, on es traslladaria la família, el 1883, per fugir d'una situació econòmica precària. Tenia tretze anys quan va entrar amb el seu pare a treballar als obradors de Francesc Vidal, a l'exemple barceloní, on aprendria la fosa del ferro, l'ebenisteria i d'altres oficis relacionats amb l'arquitectura i la decoració. Deu anys després, pare i fill s'independitzaren de Vidal, però a Gaspar Homar li quedaren no pocs trets del seu mestre: la capacitat per dibuixar amb gran esquisitament els projectes de les seves obres, el plaer del perfeccionament constant del treball en diferents branques



Autoretrat de Gaspar Homar

dels bells oficis i la necessitat de formar una cultura sòlida que, no debades, es transmetria a les seves creacions.

Des del moment d'aquella ben guanyada independència i després d'obrir botiga devora les rambles barcelonines, Gaspar

Homar es va convertir en el moblista de confiança de no pocs arquitectes de renom. Els nombrosos treballs amb Domènech i Montaner ho

proven. A més, la seva botiga no tant sols fou un lloc on exposar les creacions pròpies, sinó també l'espai

en el qual cultivà dues de les seves dèries: les antiguitats, que comprava, exposava i venia, i l'art en un ample sentit del terme.

En la història de la seva botiga queda que fou allà on Joaquim Mir exposà les seves pintures mallorquines i les féu a conèixer a Barcelo-

na. També formen part d'aquesta història més de cent operaris i col·laboradors de tant de renom com Josep Pey o Sebastià Junyent.

Com a creador, no es va tornar gaire a superar l'eclecticisme estilístic dels seus dissenys per als obradors de Francesc Vidal. Viatjà per Europa i quedà subjugat pel gust de la *sezeccion* vienesa, la qual seria l'origen del Modernisme. A poc a poc, Gaspar Homar es convertiria en figura estel·lar d'aquest moviment a Catalunya. En tot cas, cal dir que la seva condició d'artesà, la tristament escassa consideració que en té la societat i el fet d'estar directament lligat al món efímer de la decoració va retardar notablement el reconeixement d'Homar com un dels principals representants de l'exquisit i la sensualitat del Modernisme.

Gaspar Homar, home culte, viatjat i polifacètic, va gaudir d'una fantasia envejable, que va desenvolupar, no sols a tot tipus de mobles, sinó també al món del tèxtil, del mosaic, de la metal·listeria, del vitrall, de la il·luminació, dels paviments i de la decoració, en general. En el camp de l'ebenisteria, els seus treballs

*Homar va treballar
amb l'arquitecte
Domènech i
Montaner*



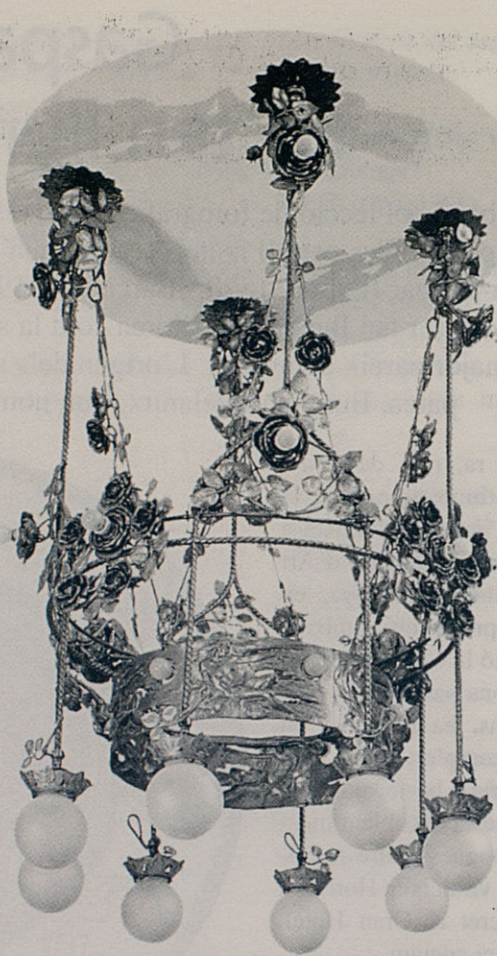
Arquilla de saló de Sebastià Junyent



Sofà-escó d'inspiració modernista

de marqueteria i talla encara avui es presenten com a model del modernisme de tècnica més perfecta. Plan-

tes florides, branques d'olivera —una vegada més Mallorca—, lliris estilitzats, roses esculpides de fusta



Llum de sostre

—emblema de la firma Homar—, figures femenines acompanyades d'instruments musicals, varen configurar l'univers decoratiu de Gaspar Homar, com bé es pot veure a l'exposició de la Fundació la Caixa.

Tot això i el testimoni dels treballs de decoració complexos i complets, d'habitatges de tant de renom com la casa Lleó Morera, casa Trinxet, el Palau Montaner, casa Milà, casa Navàs, casa Amatller, Godó i Batlló o significatives peces per al Cercle del Liceu, totes elles al Principat.

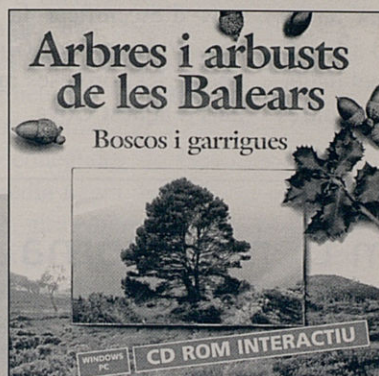
Amb tot i donada la condició efímera dels elements decoratius, no s'ha pogut recuperar un gran nombre de peces dissenyades i rea-

litzades per Gaspar Homar. L'exposició actual, aquesta gran antològica com a reco-

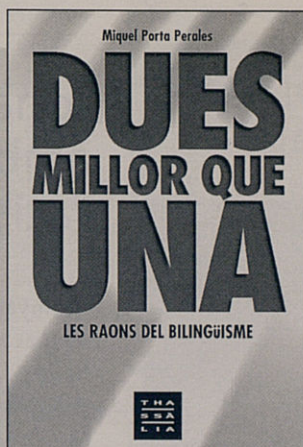
neixement tardiu, supleix aquesta mancança amb una gran selecció de dibuixos, aquarel·les i tintes xineses, dels més d'un miler de projectes a escala, la major part de policromia vistosa, que deixà l'artista i que ara són al lloc del qual va partir per guanyar-se una vida més agra-
dable.

L'origen dels pares se situa a Bunyola i Felanitx

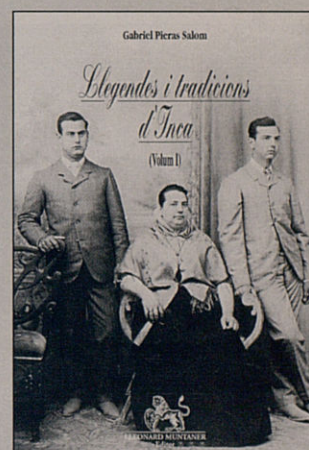
Novetats



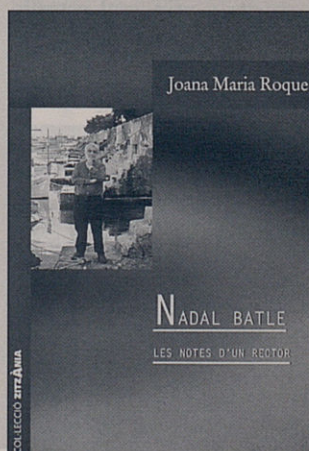
Arbres i arbusts de les Balears. Boscos i garrigues
3.500 PTA



Miquel Porta Perales
Dues millor que una.
Les raons del bilingüisme
1.400 PTA



Gabriel Pieras
Llegendes i tradicions d'Inca
5.000 PTA



Joana Maria Roque
Nadal Batle.
Les notes d'un rector
1.900 PTA



En Teo
4.995 PTA



Born de llibres

Sant Miquel, 55
Tel. 71 03 04 - 72 75 40
07002 Palma de Mallorca



Carlos Saura explora la trajectòria artística de Goya

El cineasta aragonès Carlos Saura ha acabat el rodatge de la pel·lícula *Goya*, en què explora l'experiència vital i la trajectòria artística del que és considerat el primer pintor de l'era moderna. Els seus darrers mesos

de vida serveixen de fil conductor d'un relat que s'endisa en la seva obra com a pintor i les seves obsessions personals.

Goya constueix un dels més vells i desitjats projectes de l'autor de *Tango* i

Pajarico, que ha pogut comptar amb el seu admirat Francisco Rabal, un dels dos actors que donen vida al pintor interpretat també per José Coronado a la primera part de la pel·lícula, que compta amb dues altres

participacions de luxe: el director de fotografia Vittorio Storaro i el grup teatral La Fura dels Baus, encarregats d'escenificar la sèrie *Desastres de la Guerra*, una de les sorpreses impactants d'aquest Goya.

Sean Penn i Kevin Spacey, èxit a qualsevol preu

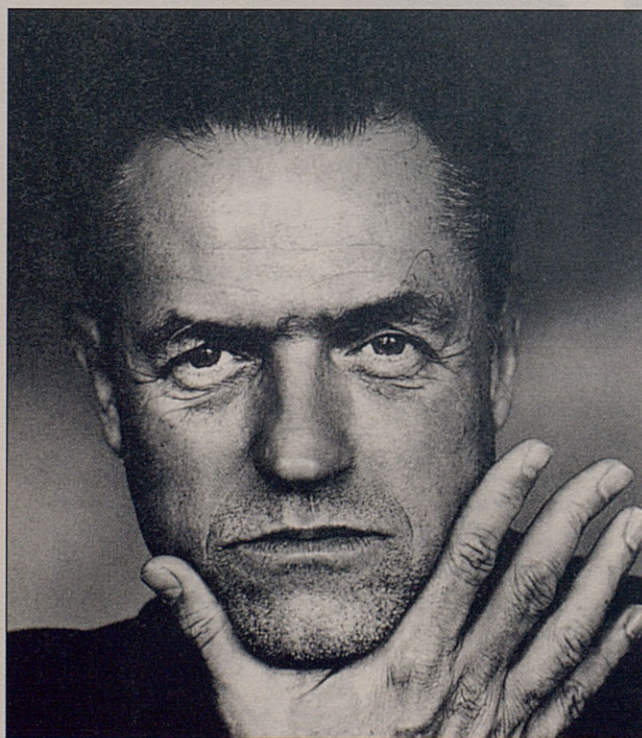


Kevin Spacey i Sean Penn

Hurlyburly, obra teatral que s'ha vingut representant als Estats Units, sense interrupció, durant els darrers anys, ja té la seva adaptació fílmica. Ambientada en la dècada dels vuitanta, centra l'argument al món dels negocis ràpids, les drogues i l'èxit a qualsevol preu. Dirigida per Anthony Drazan, *Hurlyburly*, parteix com una de les pel·lícules oscaritzables del 98, de la qual cal destacar el brillant duel dels protagonistes, Kevin Spacey i Sean Penn, guanyador del premi d'interpretació de l'últim Festival de Venècia.

Jonathan Demme torna amb un emotiu drama racista

Allunyat del cinema d'ençà que va dirigir *Philadelphia*, el reputat Jonathan Demme acaba d'estrenar als Estats Units *Beloved*, pel·lícula acollida amb crítiques entusiastes. Adaptació de la prestigiosa i emotiva novel·la de Toni Morrison, Premi Nobel de Literatura, conta la història d'una dona negra que escapa de l'esclavitud en companyia de les seves dues filles. És un altre dels títols oscaritzables, que compta amb el protagonisme de la principal estrella televisiva dels Estats Units, Oprah Winfrey, actriu llançada per Spielberg a *El color púrpura*.



Jonathan Demme

Peter Greenaway i les fantasies sexuals masculines

Fins a Luxemburg s'ha traslladat el britànic Peter Greenaway (*El contracte del dibuixant*) per filmar el seu nou llargmetratge, *Femmes et 1/2*, títol que ret homenatge a una de les cintes més conegudes de Federico Fellini. Comèdia negra dividida en cinc episodis, gira entorn de les diverses fantasies sexuals masculines. Encapçalen el repartiment les actrius Toni Collette (*La boda de Muriel*) i Amanda Plummer (*Besos de mariposa*).

S'apropa el darrer treball del realitzador David Cronenberg



David Cronenberg

Existenz és el títol del nou llargmetratge del sempre inquietant David Cronenberg. El responsable d'*Inseparables* i *La mosca* diu que *Existenz* és la seva pel·lícula més delirant. Protagonitzada per Jennifer Jason Leigh i Jude Law, conta la història d'una programadora de realitat virtual a qui un misteriós jove n'altera la vida. William Dafoe, Iam Holm i Sarah Polley completen l'atractiu repartiment d'aquesta suggerent proposta del darrerament poc prolífic Cronenberg.

Brad Pitt torna a treballar amb el director de Seven

Després de col·laborar a *Seven*, un dels principals èxits de les seves respectives carreres, l'actor Brad Pitt i el realitzador David Fincher tornen a coincidir a *The fight club*, relat ambientat en la dècada dels 70 i que té com a protagonista un jove promotor de boxa. A partir d'un guió original d'Alvin Sargent, la pel·lícula compta amb la presència d'Helena Bonham Carter, el cantant Meat Loaf i, el cada vegada més sol·licitat, Edward Norton.



Relojería Española S.L.
Fundada en 1885

Concessionari Oficial

Ω
OMEGA
LONGINES
SWISS WATCHES

TISSOT
Swiss Quality Time

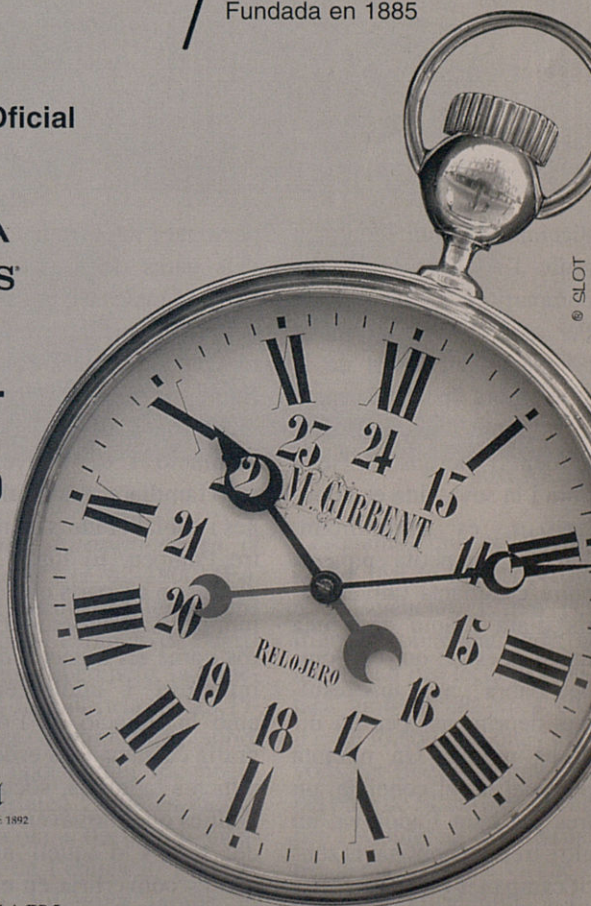
RADO
Switzerland

CK
Calvin Klein
watches

HAMILTON
AMERICA'S TIMEKEEPER SINCE 1892

PIERRE BALMAIN
SWISS WATCHES

swatch
SWISS MADE



NOVA ADREÇA

Plaça de Cort 14
Tels.: 971 721 563 - 971 724 344
Fax.: 971 714 369

Pompeu Fabra: cinquantè aniversari de la seva mort

L'enginyer del català d'ara, d'aquesta llengua que ens permet pensar, parlar i escriure amb la normalitat de qualsevol altra llengua del món, és Pompeu Fabra. Amb la gramàtica de Fabra vaig fer, després de la de Francesc de Borja Moll, els meus estudis catalanesos. Amb el

Pompeu Fabra de Jordi Mir (editorial Proa), en un cofret que serveix per fer-se o fer un bell regal. La biografia de Miracle es va publicar l'any 1968, centenari del naixement del mestre, i s'havia exhaurit, per la qual cosa benvingut sia l'aniversari perquè aquest llibre estigui a l'abast dels qui volen conèixer la trajectòria

qual també vull destacar un àlbum de retrats, que ens donen una espècie de fotobiografia que escenifica el pas dels anys, els llibres publicats i els llocs viscuts. Molt recomanable. L'altre llibre de Mir recull 50 testimonis de companys, col·laboradors, deixebles i amics de Fabra, que amb els seus punts de vista personals il·luminen de carnalitat la figura del savi. J. V. Foix, Ferran Soldevila, Carles Pi i Sunyer, Joan Oliver, Alexandre Cirici, Pau Vila i Joan Coromines són qualcunes de les patums que ens

pinten el seu Fabra amb tota la veritat del document verbal. Nombroses fotografies inèdites i documents diversos, entre els quals destacaré les reproduccions manuscrites, clouen aquest volum que complementa a la perfecció el text de Miracle. El dia de Nadal d'enguany és un bon moment per fer memòria de la desaparició, a Prada, el 25 de desembre de 1948, d'un mestre de l'amor a la llengua catalana. Brindaré amb xampany per la seva obra i li'n donaré les gràcies un altre pic!



diccionari Fabra, conjugat amb l'Alcover-Moll, he compartit tota la meua vida. Per això, benvingut sia el cinquantè aniversari de la seva mort (particularment m'estim més celebrar naixements) perquè la seva obra i la seva vida es popularitzin, es normalitzin. Vaig fer una petita enquesta entre estudiants universitaris d'ara i aquí amb una única qüestió: qui és Pompeu Fabra?, amb uns resultats depriments per no dir coses pitjors. Un noranta per cent no el coneixia, un tres per cent l'adorava, un altre tres per cent havia sentit campanes i un quatre per cent no contestava. Qui diu que anam cap a la cultura? Per això, he tengut una alegria molt gran quan s'ha reeditat *Pompeu Fabra* de Josep Miracle i *Memòria de*

personal i intel·lectual d'un dels pares del català modern. Miracle ens indica des del pròleg que la seva feina té com a primera font la figura de Fabra i després una feina d'anys de documentació i de converses amb familiars, amics, alumnes i col·laboradors de mestre Pompeu. El llibre està dividit en sis parts que conjuminen amb un ordre rigorós i amè els aspectes de la infantesa i adolescència amb la situació de l'ortografia catalana i els esdeveniments culturals, socials i polítics que formaven l'aire del temps d'aquell al·lot que es convertiria en enginyer químic i més tard en gramàtic exemplar. Una bibliografia molt àmplia i variada així com un índex onomàstic molt pràctic completen el volum, del

Aparador

Regala llibre per Nadal, pels Reis, sempre seguit

Voldria poder oferir-te, Lectora i Lector apassionats, una llista un poc matisada d'allò que he llegit o m'ha fet gola. Faré l'impossible. *Les postres d'El Bulli* d'Albert Adrià (Editorial Empúries) és una joia perquè té unes fotografies de Francesc Guillamet que són vertaders quadres i un conjunt de receptes d'un dels restaurants més sofisticats i inclassificables del Món i que es troba en una cala gironina. Adrià, aquest cuiner de postres, et dona les receptes més significatives que ha inventat i t'explica les seves idees

sobre la pastisseria de restaurant i la seva manera de treballar, de combinar i associar elements, així com les tècniques més innovadores. Per xucclar-s'hi els dits! Has conegut una Bridget Jones en la teua vida? Si ho vols saber, has de devorar aquest dietari d'una al·lota de trenta-tants anys, sense parella estable, que viu en un pis caòtic de Londres i que no s'atura de consumir llibres d'autoajuda. Estic segur que *El diari de Bridget Jones* d'Helen Fielding (Edicions 62) t'enganxarà. Es vol divertir i no sap com fer-

Embolica llibres, que fa fort el cap

Si vols saber una mica més sobre Irlanda, llegeix *El modelo irlandés. Historia secreta de un proceso de paz* d'Íñigo Gurruchaga (Editorial Península). Aquest periodista,

que habita a Londres i és corresponsal d'*El Correo*, fa un retrat a fons de la complexa política d'Irlanda i de Gran Bretanya amb especial atenció a la falla històrica que hi ha entre les

dues nacions. Entraràs en un món de diàlegs secrets, d'assemblees de guerra, d'intermediacions religioses, de catòlics i protestants, de lluitadors de tota mena, en què es creuen la violència, la tolerància, el dolor i la intel·ligència d'un procés que sembla avançar cap a un final feliç. La història local és una font que per sort encara és practica- da per recercadors com Joan-Carles Cirer, que al seu llibre *L'economia d'Ei-*

ments d'un paisatge: *Pollença: Guia de Passeig. Itineraris urbans, de muntanya i de mar* (El gall editor). És una petita joia per a aquells que estimen aquesta zona del nord-est de Mallorca, on hi ha un conjunt de bellesa per metre quadrat d'una riquesa extraordinària. Els dos autors, com a bon transmissors dels coneixements, ens fan de guies, amb uns passejos tan ben contats i il·lustrats amb plànols, croquis, fotografies

ho, voldria ser feliç i no se'n surt, etc. Ja l'has reconeguda? Ara recomanaré un clàssic que es pot llegir com a novetat: *Rondaies mallorquines* de Jordi des Racó, volums I i II (editorial Moll). Aquesta edició definitiva de la meravellosa obra d'Antoni M. Alcover és a cura de Josep A. Grimalt, amb la col·laboració de Jaume Guiscafrè. Això vol dir que, a més de ser molt rigorosa en tots els sentits, et dona les variants de cadascuna de les rondalles i nombroses notes i comentaris que t'ajuden a passar més gust d'aquestes contarelles de tots els temps. Bravo! Som un amant de les bones síntesis. *Història de les Illes Balears* de Miquel Àngel Casanovas Camps (editorial Moll) és un compendi fet a la llum de les recerques més recents de la història de l'arxipèlag, des dels orígens del poblament humà fins ara. És un llibre magnífic escrit per un jove ciutadellenc especialitzat en temes

d'història econòmica, que ofereix una visió global, justa i estricta de la complexitat de l'avior illenca. Desplega els trets definidors de cadascuna de les illes i intenta reflectir algunes de les interseccions que constitueixen la personalitat de les Balears amb un fort sustrat històric compartit. Llibre que omple un buit dins la bibliografia balear i que pot ajudar-te a pensar el que ets, a saber-te una mica més. Un diccionari per a la il·lustració de tots els públics: *Diccionari enciclopèdic Universal* (Edicions 62) amb 26.500 entrades de cultura general. Aquesta obra tracta de tot allò que ha pogut tenir valor històric, polític, social o cultural en el passat o en el present. Però un detall molt essencial: explica amb especial atenció tot quant correspon a l'àmbit de la cultura catalana. Estudiants, periodistes, mestresses de casa, professionals o amants dels sabers: vet aquí una eina indispensable.



RUSS WILLMS

vissa i Formentera en el segle XIX (1782-1900) (Ed. Documenta Balear) ens explica l'evolució de l'agricultura, el comerç, la mineria i la indústria de les Pitiuses donant llum sobre una època molt inconeguda. Mateu Cerdà és mestre d'escola i doctor en ciències de l'educació i Bartomeu Vilanova també és mestre i llicenciat en biologia i pedagogia. Han ajuntat els seus esforços per fer un llibre modèlic per a tots aquells a qui els agrada conèixer a fons tots els ele-

i esquemes que no et pots perdre mai (o et pots perdre a consciència). Llibre per fruir-ne doblement: dins la intimitat d'una lectura de butaca amb orelles vora una llar de foc o fent voltes i revolts per Bóquer i Ternelles, pel puig de Maria o el Tomir, per l'Albufereta o Fartàritx, per la cala de Sant Vicenç o el mític Formentor. L'he regalat un parell de pics i he triomfat sempre. Vés alerta a regalar llibres perquè cal conèixer molt el regalat. De vegades, he tingut algun mal rotllo sense voler.

de novetats

El Blanc d'Armero i Adrover

Lluís Armero és un enòleg format en una terra de tanta tradició vinatera com Requena. Amb la seva esposa, Antònia Adrover –filla d'una família de viticultors de Felanitx–, posà en marxa aquest celler l'any 1992. Abans, en Lluís havia treballat al Celler Cooperatiu de Felanitx i a Florianópolis d'Andratx. L'esforç d'Armero-Adrover és fer un bon vi: un vi de qualitat que respongui a les possibilitats dels sòls i del clima de l'illa. Elaboren rosats, negres i blancs de l'anyada, en general a partir de la combinació de varietats de raïm autòc-



tones i importades (cabernet, merlot, moll, *chardonnay*, premsal, ull de llebre, etc.). El blanc d'Armero-Adrover és el resultat de la combinació a parts iguals de les varietats *chardonnay* i premsal. En un primer moment preval en l'aroma el premsal, però amb els mesos el *chardonnay* es deixa sentir més. Es tracta d'un vi d'un color pàl·lid i brillant, molt afruitat i aromàtic. Franc i fresc en boca. En definitiva, un bon vi per combinar amb tot tipus de peixos i carns fluïxes.

Armero i Adrover. Carrer del Convent, 77. 07200 Felanitx. Tel. 971 827 103.

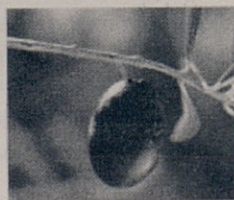
Can Det: oli d'oliva verge de la vall de Sóller

Can Det té una tafona que data almenys de 1561 i ha estat vinculada sempre a la mateixa família. Avui, a Can Det encara es dediquen al conreu de la taronja i de l'oliva, les dues activitats més emblemàtiques de la vall de Sóller. És potser una prova més que el camp mallorquí pot ésser productiu si hi ha imaginació i un esforç per millorar la comercialització. L'oli verge de Can Det ha estat elaborat pel sistema tradicional, amb el trull, els esportins i la premsa hidràulica. La tafona és oberta a tot aquell que vulgui visitar-la o adquirir-hi oli. L'embotellat és en un recipient de disseny de base triangular. L'oli mallorquí comença el seu camí cap a la conquesta –recuperació en realitat– del propi mercat. S'ha de dir que tots els avantatges, si hi ha una política realista de preus, són per al nostre oli, que té unes característiques que el fan inimitable. Això sí, cal destriar molt bé l'oli cent per cent mallorquí d'altres productes envasats a Mallorca, però a base d'olis forans d'una qualitat inferior. L'oli de Can Det és una magnífica introducció als vells sabors de tafona. Sempre serà el protagonista de qualsevol combinació gastronòmica en què sigui present. És un oli per ésser assaborit, per ésser tastat amb cura, com si amb ell poguéssim recuperar una part de les arrels perdudes.

Explotacions Agrícoles Can Det SL. Carrer d'Ozonas, 8. 07100 Sóller. Tel. 971630303. Fax. 971631221.

15 61
Can Det
sòller-mallorca

Can Det es troba entre les escasses finques a la vall de Sóller que encara es dediquen tant al cultiu de la taronja com al cultiu de l'oliva i a l'extracció del seu oli, activitats que altre temps foren motor i font principal de riquesa d'aquesta regió.



Consell de Mallorca
Foment i Ocupació

CALVIÀ AGENDA LOCAL 21

MISSIÓ POSSIBLE

El Medi Ambient i el Futur
en les Teves Mans.



Clave

10 LÍNIES D'ACCIÓ, 40 INICIATIVES



CALVIÀ PREMI 1997
CIUTAT SOSTENIBLE D'EUROPA



MINISTERIO DE ECONOMIA Y HACIENDA
SECRETARÍA DE ESTADO, DE COMERCIO, TURISMO Y PYMES



GOVERN BALEAR
Conselleria de Turisme

Millorant el Present



AJUNTAMENT DE CALVIÀ
MALLORCA



ot, endiot, conill, pollastre,
porcella o vedella: tenim tots els
sabors de la carn i tots els
embotits. Són naturals, com els
hem fets tota la vida, com
sempre, com diu la tradició.
Productes de qualitat i de la terra.

**A taula, carn i embotits de les Balears.
Ara com sempre.**

Producte
Balear 


SES ILLES: HO TENIM TOT
PER ACONSEGUIR-HO TOT.



GOVERN BALEAR

Conselleria d'Agricultura, Comerç i Indústria